

Захвальујемо се
нашим спонзорима:

Stamparija
BRATIS OD

STUDIO LAZAR
...be different

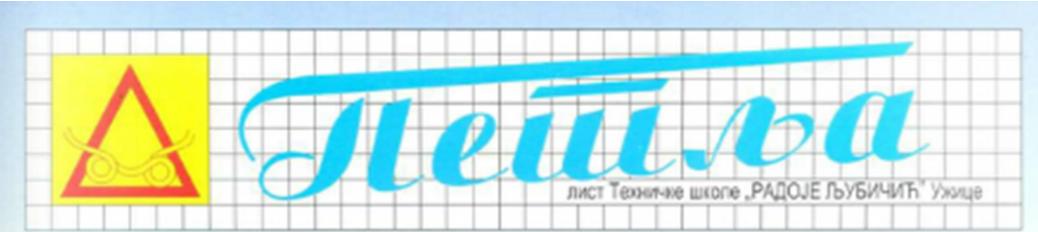
turbo.
servis
Užice

PANEKSPRES

KONSTANTIN-TEX

GP STABIL-PRO d.o.o.

smiljanic KOMERC

ГОДИНА XXII

БРОЈ 25

ЈАНУАР 2016. год.

СТИГАО ЈЕ ЈУБИЛАРНИ 25. БРОЈ ПЕТЉЕ!

Драги читоаци, доносимо вам 25. број Петље. Од 1993. године, када је објављен први број, па до данас, она је сваке године позивала ученике и запослене да пишу за њу. И ове 2015. године је било тако. Петља је окупила заједно ученике и наставнике који су изабрали да учествују у њеном континуитету.

За све нас Петља је веома значајна и драгоцен. Она је то одувек и била за нашу школу. Желимо да кроз овај часопис негујемо слободу, да подстичемо на лепоту и радост стварања, тражење смисла.

Оно по чому је наш часопис препознатљив су, поред јединствене насловне стране и наградног конкурса из фонда „Зоран Теодосић“, занимљивости из области културе и науке, извештаји о местима која смо обишли и прикази догађаја којима смо присуствовали, интервјуи са познатим личностима, професорима и ученицима, како садашњим, тако и бившим, мишљења и ставови свих ученика и запослених у школи, и, свакако, успеси које смо постигли.

У нашој школи свака Петља се жељно ишчекује. И ево је опет са нама, са истом идејом, а новим садржајима. Како она изгледа, зависи од свих нас, од добре воље свих оних који су се одзвали њеном позиву, од заједничке креативности, маште, жеље, ентузијазма!

Запетљавамо и распетљавамо наше школске дане, данас овде учимо да бисмо sutра можда на истом месту, а можда на неком другом, могли да распетљавамо запетљани живот. Да бисмо лакше распетљали све „петље“, потребна нам је ваша подршка. Зато, очекујемо ваше предлоге, препоруке, запажања, критике јер желимо да напредујемо, да наставимо да радимо сви заједно на нечemu што је већ увек постало аутентично, и да из ове оазе, као и са наше насловне стране, ширимо светлост, вољу, енергију, љубав!

Петљина кућа

Редакција Петље

Петљини новинари: Ивана Димитријевић, Милкица Гачић, Неда Ирић, Стефан Грујић и Силvana Митровић

ПЕТЉИНА ПОРОДИЦА

Сви људи који, на било кој начин, допринесу стварању Петље чине њену породицу. Неко то ради писаном речју, а неко својим делима. Свако издање Петље доноси са собом нове изазове и препреке. И ове године била је потребна помоћ добрих људи како би Петља прославила свој јубилеј. На самом почетку желимо да се захвалимо свима њима. Хвала вама који сте слали радове на адресу Петље. Хвала и нашим многобројним социјалним партнерима, а посебну захвалност дугујемо Управи школе и спонзорима.

Управа школе

Иван Марић, директор (сиди),
Александар Арсић и Жанка
Станојевић, координатори
практичне наставе, Ирена
Госпавић и Ђорђе Благојевић,
помоћници директора (стоје
слева надесно)

Спонзори

■ Панекспрес Лучани	■ Турбо сервис Ужице	■ ЈКП Дубоко Ужице	■ KonstantinTEX
■ Унитраг ДОО Ужице	■ Штампарија Братис ОД Ужице	■ Фото-студио Лазар Ужице	■ Смиљанић комерциј ДОО Пожега

Социјални партнери

■ Пнеуматик Плус ДОО	■ Компанија Дунав осигурање
■ Аутомеханичарска радња Видић	■ Ауто сервис Веснић
■ Ауто-кућа Ракета АД, Севојно	■ ЈП Нискоградња
■ Технички центар МД ДОО	■ Путеви
■ Гага ДОО	■ ЗР Керамика
■ AMCC ДОО Београд ПУ, Ужице	■ Стабил про
■ Ауто-школа AC	■ Уни трейд стил , Ужице
■ Ауто-школа Газела ауто ДОО	■ Ватрогасно-спасилачки батаљаон , Ужице
■ Ауто-школа Сигнал ДОО	■ Бохор , Сушица
■ Ауто-школа Брм брм ДОО	■ ЈП Дирекција за изградњу
■ Златан превоз	■ Лабораторија за бетон
■ Вулканизерска радња Вулко	■ Jasmil
■ Вулканизерска радња Скандо	■ Фризерски салони: <i>Mира, Evita, Mister X, Trendy, Prestige, Верица, Моника, Зорица, Тања, Анчи, It's time, Backstage, Ружса, Данијела, Цеџа</i>
■ Технички преглед Era	
■ ДДОР Нови Сад	
■ Трисал ДОО	
■ Светломатик	

Овом планетом још увек ходају добри

ЊИМА СЕ ПОНОСИМО!

РЕПУБЛИЧКО ТАКМИЧЕЊЕ САОБРАЋАЈНИХ ШКОЛА

Наши саобраћајци су нас обрадовали и ове године својим учешћем на Републичком такмичењу у Сомбору, од 24. до 26. априла 2015. године. Постigli су запажен успех:

Немања Ђурић ПИС5 - 1. место у појединачној конкуренцији у категорији Возач моторног возила Ц категорије,

Немања Ђурић ПИС5 и Лука Плескоњић ПИС5 - 1. место у конкуренцији такмичарских парова у категорији Возач моторног возила Ц категорије,

Марко Симић ИВС3 - 3. место у појединачној конкуренцији у категорији Возач моторног возила Б категорије,

Марко Симић ИВС3 и Никола Зарић ИВС4 - 3. место у конкуренцији такмичарских парова у категорији Возач моторног возила Б категорије.

ДРЖАВНО ПРВЕНСТВО РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА ГЛУВЕ И НАГЛУВЕ У РУКОМЕТУ

Ученик ICO одељења **Бошко Калушевић** освојио је **прво место** на првенству Републике Србије за глуве и наглуве у рукомету у категорији мушкараца сениора, које се одржало у Пожеги од 12. до 13. децембра 2015.

Наставничко веће је донело одлуку да **ученик генерације** школске 2014/2015. године буде **Александра Обрадовић**, ученица **ИВС3** одељења.

РЕПУБЛИЧКО ТАКМИЧЕЊЕ ТЕКСТИЛНИХ И КОЖАРСКИХ ШКОЛА

И ове године учествовали смо на 21. Републичком такмичењу текстилних и кожарских школа у периоду од 7. до 9. маја. Домаћин је била Школа за текстил и дизајн у Лесковцу. Ученица одељења **ИВТ1 - Моделар одеће, Јелена Јевтић**, остварила је **2. место** у дисциплини Практична израда одевног предмета, а њен ментор је наставница Слађана Николић.

РЕПУБЛИЧКО ТАКМИЧЕЊЕ ГЕОДЕТСКИХ И ГРАЂЕВИНСКИХ ШКОЛА

На 26. Републичком такмичењу геодетских и грађевинских школа које се одржало у Апатину од 23. до 25. априла 2015. године, учествовале су 23 школе из Србије. Наша школа је имала четири представника: Невену Кузељевић **ПИГ1**, Ђорђа Јовановића **ПИГ1**, Синишу Саватијевића **ПГ1** и Бојана Тодоровића **ИВГ1**. Ученица **Невена Кузељевић** из **ПИГ1** освојила је **1. место** у категорији Статика и отпорност материјала.

БАЛКАН КУП У БИАТЛОНУ

На Балкан Купу у Сјеници 1. марта 2015. године, у оквиру којег је одржано и Првенство Србије, наш биатлонац **Ђорђе Губић** из **ИВГ1** освојио је укупно **четири златне медаље**.

НАГРАДНИ КОНКУРС ИЗ ФОНДА „ЗОРАН ТЕОДОСИЋ“

Фонд „Зоран Теодосић“ основала је 1996. године породица покојног Зорана Теодосића, професора филозофије, који је радио у нашој школи. Од тада, сваке године 26. марта, на Зоранов рођендан, организујемо наградни конкурс за најбоље литерарне радове ученика средњих школа. Тако чувамо успомену на једног дивног човека и пријатеља, који је био омиљен и међу колегама и међу ђацима.

На конкурсу 2015. године учествовао је велики број ученика из свих ужичких средњих школа. Радове су прегледали и оценили професори књижевности Марија Дамљановић Петровић, Слађана Јањић и Биљана Аксентијевић.

Овогодишњи добитници су:

1. награда – **Јана Кујунцић**, Ужичка гимназија,
2. награда – **Јована Џеровац**, Ужичка гимназија,
3. награда – **Бојана Павловић**, Уметничка школа.

Прва награда у категорији ученика Техничке школе „Радоје Љубичић“ - **Јована Грујичић**.

У овом броју „Петље“ објављујемо награђене радове.

Јана Кујунцић

ЈА СЕ НОЋАС БОЛИМ СЕБЕ, И ЈА СТРЕПИМ САМ ОД СВОЈЕ СЕНИ

Синоћ сам мислио да сам тринести апостол. Надљудска убеђеност у неопипљиве ствари. Нешто ћавоље у свему томе. Супротно и бетонско. Безбојно. Одсуство смрти као неминовног и смрт као рађање. Безгрешан и поносан на празан лист опроштајнице греха. На празну шкрињу са шкрипавим фиокама и окрњеним ручкама. На празну главу и искуство одојчета. Поносан на своју глупост и празнину. На плави страх и бледомодра испупчена колена; на бео тен и једва видљиве вене. Поносан, а бескрајно смешан у свом заносу.

Ноћас сам веровао да ми вене праве тунел црној крви. Да она тече кроз мене и даје ми тешко осетан ветар у леђа. Веровао да ме гура у висине и већ видео себе како се смејем птицама у жуте кљунове. Да тако прописно бацам време. Просто нисам знао шта је кајање.

Јутрос сам осетио жал већи него икад. Жал, када ми је сунце ставило груб длан на груди и тако ме јако вратило у кревет да се нисам ни трудио да устанем. Морало је да обасја сваки сјајнотамни ћошак, свако моје скровиште, својим светлом пуним откровења и бестајног дела наших живота. Има то проклето право да обоји у безбојно ове моје заблуде тако да их више никада не нађем.

Сада видим кајање на прозору, зиду и у цвећу. Видим како расте у људима, зградама, тужним кривинама, кућним праговима, у очима одлазећих возова и у свакој линији свега виђеног. Док у мени тога нема. Ни шаке кајања ни капљице савести. У мени је мрак. Онај исти мрак који видим са унутрашње стране капака. Бесомучан и загасит. Недовољно отрован да се предаш и толико безопасан да посумњаш.

Од тада се не плашим себе ноћу. Тада се оно старо ја за тренутак врати и стави ми ледене прсте на врело чело. Онда све крене: нестану сумње, претеране радости и ломљиви прсти. Душа савршено стаје у приземно тело које одједном не делује тако животињски као до сада.

Ја се плашим јутра и шта ће се десити када не будем имао где да се сакријем. Када и кроз спуштене ролете сунце дође да ме опомене колико сам грешан и да ми својом врелином загреје степенице до пакла. Превише сам, превише исцепан и раскомадан. Превише модар и јадан гледам са земље у небо и жалим што га нећу додирнути.

Ја сам кукавица.

Јована Џеровац ОАЗА МИРА

Седиш у ћошку склупчан. Направио си грешку. Кајеш се. Са твојих руку и бутина капље боја коју је прославио Тицијан. Кап по кап и створена је нова шара на сивом поду.

„Зашто си то урадио? Зашто си оштетио тај костим који ти је дат у овој представи за ту улогу?“, питам те док ти ћутиш. „Нећеш ни разлог да ми кажеш? Не мораш! Казаћу ја теби нешто: Немој то да радиш! Никад више! Јеси ли ме разумео? Никад!“

Твоје очи су влажне, а образи су ти мокри. Ти се не смејеш, не видеши се зуби, немаш објашњење.

„Ах, ти несрећно створење. Људски је грешити. Обрисаћеш црну мрљу старом крпом, а убрзо ћеш и заборавити да је постојала. Хајде, хајде пробуди ратника у себи и завладај светом. Буди нови Ханибал, нови Атила, нови Александар Македонски. Буди Ти у многојачем облику. Буди нови владар, покори свет својом појавом!“

Гледаш ме немо. Не верујеш ми. Ипак, у теби се буди оно успавано семе наде и почиње да клија. Заливено је сузама, болом, вољом и оптимизмом. Рукавом поцепане мајице бришеш лице. Устајеш и гледаш лево, па десно, па право. Нема никдега никог, сам си остао. Немој да те то обесхрабри. Подижеш главу и гледаш у небо, у Месец, у звезде, а видиш циљеве, могућности и победе. Видиш битке које чекају да буду добијене.

Спушташ главу и гледаш право. Видиш ниси сам. Окружен си војском, а испред тебе је стаза, уска и стрма. На оклопу сваког војника стоји име: Самопоштовање, Нада, Љубав, Срећа, Самопоуздање... Ту су и три издвојена борца. То су твоји официри: Отац, Син и Свети Дух.

„Наоружај се вером и стрпљењем!“, вичу ти у глас и приносе два мача. Узимаш их и опасујеш. Сада си спеман. Наполеону, уздигни се!

Крећеш полако, али сигурно оном стазом коју сад видиш. Пробијаш се кроз трње и камење док те верна војска прати. Сваки корак је нова победа, свака победа је нови корак. Сваким кораком све си већи, а сваким центиметром видиш јасније.

Бојана Павловић ДРИБЛИНГ

Прво што сам јутрос видео била је флекса на плафону. Подсећала је на слона, индијског чини ми се, са малим трапезастим ушима. Одувек сам желела да одем у Индију па не знам откуда се баш он појавио тачно изнад моје главе.

Дуго ми је требало да устанем из кревета. Прво сам избацио једну ногу, па другу... затим сам седео на ивици загледан у празан зид наспрам мене све док се аларм није огласио, по други пут, јављајући ми да касним на посао.

Брзим ходом заобилазио сам људе, а десна патика ме ужасно жуљала. Било је топло иако једва да је прошло седам. Дан ће бити врео и већ осећам мирис масне хране и усијање металне кухиње ресторана у коме радим.

Радно време ми је као и обично било слано, бучно и ужурбано. На челу су ми се непрестано ројиле капи зноја и могао си, чини ми се, на њему да испржиш рибљи филет или јаје на око.

Након посла пожурио сам ка тргу да се сртнем са друговима, слушао поново исте приче, назор се смејао и гледао лепе девојке за суседним столовима. Кафа је била горка, пластични сунцобрани кривили су се на сунцу, а дан се растезао као жвака.

Предвече, када је сунце већ додиривало брда, уморно сам се вукао ка стану успут гледајући излоге и лица у пролазу. Одувек сам мрзео летње ноћи, а ова је била једна од горих. Једино што сам у њој налазио била је књига и хладна лимунада као блага утеша, и непрекидна упорна врућина.

Лежао сам у кревету покривен само танким пешкиром, а зној ми се сливао низ леђа. Тада сам их угледао. Крдо слонова, индијских (сада сам био сигуран), прекривених разнобојним тканинама и укращених кљова и сурли, ишло је ка мени. Из њих су шетале девојке. Једна од њих ће ми се ускоро стидљиво насмешити. Одлучио сам да то буде најлепша од њих јер ово је био само сан, али мој сан, и у њему може да буде онако како ја желим.

Једним брзим шутом кроз ноге заобишао сам врућину, смрдљиву кухињу и досадне празне вечери. Поред слонова засадио сам дрвеће манга и урми. Управо су сазревале на благом пролећном сунцу. У даљини се плавило море. Џез оркестар свирао је весело и живо док ми се презрело воће топило у устима.

У полујраку собе, на зиду изнад мене, назирала се флека индијског слона са малим трапезастим ушима.

Јована Грујићић

ЈА СЕ НОЋАС БОЈИМ СЕБЕ, И ЈА СТРЕПИМ САМ ОД СВОЈЕ СЕНИ

Ево опет сам ухватила себе. Седим и гледам. На оном дрвету, свега се још онај један мали листић бори. Пожутое и слаб, последњим делићима својих жилица, свог малог бића, чврсто се држи за једну сасвим голу, чврсту грану. Боже, понекад заиста умем да се замислим, одлазим превише далеко. Ево је и јесен. Дошло је то време, време тишине. Време повлачења, опуштања, и замиривања свега што чини спољни свет пуним живота. Свега што ме ведри. Дошло је оно доба у години када ми се ствара осећај као да време стоји. Као да се дани изнова и изнова понављају у непрекидном истом дневном ритму. Видим свега још пар тврдоглавих птичица, а и оне ће се ускоро повући под налетом зиме.

Под бременом година, слабости, болести и самоће, ова тераса, ова кућа постале су моје окружење, простор који заиста ретко напуштам. И ти си је волео. Знам да јеси, иако си увек говорио да то није тако, да је стара, оронула, и да ћемо је сви једног дана заборавити. Обећала сам ти тада, а испуњавам и данас то, овде ћу да живим. Били смо толико мали када смо је први пут напустили. Твоја болест нас је на то приморала, а не ти, као што си одувек сматрао. Отишли смо јер смо волели тебе, јер нам је било важно да оздравиш. Сваки овај зид памти твој смех, свака слика на њему сведочи о томе. Не прође дан, а да не помислим на тебе. На мало, бледо створење, саткано од љубави свих осталих укућана. Сећам се како су твоје малене ножице, трчкарајуће, затресале ионако старо степениште. Сећам се очевих грдњи. Када дође, онако висок, крупан, стане на врата и дозива те. Сећам се како је његово крило било место где сам те увек могла наћи. Оно када мајка ујутро исече хлеб, а нас све пробуди мирис свежег, домаћег теста, топлоте и мириса сагорелих дрва у огњишту. Трчкарања по ливадама, наших играрија. Ја толико старија, одговорнија, па се опет играм као да сам у твојим годинама. Волела сам да глумим љутину пред тобом, а ти

дотриши и овлажиши ми образ малим, нежним уснницама. Загрејеш ми душу. Знате да сте вас троје, ти, отац и мајка били све у мом животу. Читав мој свет. И увек сте то и остали. Сваку моју сузу ти си брисао. За сваку твоју глупост, сестре и ја смо преузимале кривицу.

А ево ме данас. Седим на оној тераси, са које је наша мати будним оком пратила нашу игру. Држим у руци једну од оно мало шоља, које су успеле одолети времену и нашим немирним рукама. Сећаш се како си волео топло млеко ујутру? Пишем ти ово писмо, а пажњу ми одвраћа ова чудна тишина, налети хладноће, и налети најлепших успомена, што ми још и сада задају највећу радост и највећи бол. Отишао си и са собом однео и делић моје душе. А ја још чекам, чекам да дођеш, да се вратиш. Сестре и ти сте ми све што имам у животу. Обузе ме нека зима. Језа. Неки страх. Стара сам исувише да бих толико чекала. Толике године. Толики кошмар. Толики страх. А тако брзо живот прође.

Ево завршавам још једно писмо које ти никада нећеш прочитати. Још једном изнова од тебе правим физичко биће које чува моју душу. Опет у твоје слике тонем. Ти си мој анђео чувар, моја сенка, светлост и радост. Док си у мојим мислима, постојиш. Има те. Живиши.

Опрости на рукопису. Године су то, руке ми се тресу. Опрости што ми се очи не смеше на поглед твоје слике, капци су ми сувише тешки, од себе се, сами, затварају. Знам, ни боја више није иста, она плава коју си толико волео, тамни. Мре. Године. Док ја живим, и ти си жив.

Ено, онај листић опаде. Изда га снага. А ни ја је немам више. Време је за одмор.

Волим те, брате мој.

Сестра

КЊИГА ПО ГЛАВИ УЧЕНИКА

Ове године је у нашој школи оджана заједничка акција ученика, родитеља и наставника у сакупљању књига за школску библиотеку. Сакутили смо око 700 вредних књига и на тај начин прилично обогатили заједнички читалачки фонд. Већина ученика је врло озбиљно схватила ову акцију. Посебно истичемо одељење ПТ1, на челу са разредним старешином Антонином Златић, које је поклонило 118 књига и због тога ће бити награђено једнодневним излетом. Истакла су се и одељења IC1, ПГ1, ПС1, сакупивши велики број наслова.

Захваљујемо се свима на сакупљеним и поклоњеним књигама. Позивамо вас да још више користимо нашу школску библиотеку и уживамо у књигама.

*Актив за развојно планирање,
координатор Анаела Милетић*

Направили смо малу анкету са неким од ученика одељења ПТ1 питајући их шта је то што их је мотивисало на сакупљање књига и како су се сналазили за књиге.

АНАСТАСИЈА: Мотивисао ме је одзив великог броја ученика, али и излет који је био награда. Наравно и обогађивање школске библиотеке. Имала сам дosta књига код куће, тако да сам изабрала одговарајуће и донела.

ИВАНА ЂИТИЋ: Искрено, највише ме је мотивисао наградни излет. Имала сам дosta књига код куће које не користим и када се већ указала оваква прилика, хтела сам да је искористим и поклоним књиге школској библиотеци.

РАЈКА: Мотивисало ме то да обогатим школску библиотеку, јер ће књиге које сам донела некоме сигурно послужити. Неке књиге сам имала код куће, а које ми нису биле потребне, а неке сам купила.

НЕДА: Мотивација за ову акцију ми је била та што сам желела да будемо први, а када сам видела да се већи део ѡака ангажовао за ово, мотивација је постала још већа. Књиге које сам поклонила библиотеци сам тражила од пријатеља који су завршили средњу школу, неке су биле моје, а неке сам купила. Заједно са другарицама сам се сналазила на разне начине, један од њих је био одлазак у неколико зграда, где смо од пријатеља тражили да нам поклоне књиге које им нису неопходне. Веома ми је драго што смо остварили наш циљ и успели у овоме.

ИВАНА БАТАКОВИЋ: Мотивисали су ме други ученици самим учешћем у овој акцији и драго ми је што је било тако. Код куће сам имала вишак књига.

МИЛИЦА: Мотивисао ме велики одзив ученика, хтела сам да учествујем у нечemu као што је ово и да помогнем школи. Тражила сам књиге од познаника и они су ми их уступили, а имала сам и неколико својих. Поклонила сам их од срца.

СЛАВИЦА: Имала сам лепе књиге код куће и нисам желела да их бацим, већ сам их поклонила нашој библиотеци.

АНЂЕЛА: Мотивисала ме је жеља да учиним добро дело, да помогнем у сакупљању књига за библиотеку моје школе. Срећна сам што смо победили у овом такмичењу. Књиге сам донела из кућне библиотеке.

СИЛВАНА: Мотивисало ме је то што сам желела да добијем награду. И такође сам хтела да учиним добро дело. Сналазила сам се тако што сам имала неке своје књиге и тако што смо се окупили и ишли по зградама да тражимо књиге како би донирали у нашу школску библиотеку.

Новинарска секција

*одељење ПТ1 са одељењским старешином
Антонином Златић*

ПОСЕТИЛИ СМО 60. МЕЂУНАРОДНИ БЕОГРАДСКИ САЈАМ КЊИГА

У потрази за занимљивим књигама и новим утисцима, Новинарска секција је 31. октобра посетила Сајам књига у Београду. Прошло је седам дана откако се завршио Сајам књига, сасвим довољно времена да се саберу утисци и да се новим књигама које смо купили пронађе место на полици. С обзиром да је био викенд, била је неописива гужва. Надали смо се да ћемо имати среће да баш тај дан на Сајму буду присутни неки значајни и занимљиви писци, и да ћемо моћи да се упознамо са њима и поразговарамо. Писци које смо успели да видимо љубазно су излазили у сусрет нашој жељи да се упознамо са њима, неформално поразговарамо и фотографишемо се.

Описано мириром књига са Београдског сајма, доносимо вам у овом броју Петље листу најпродаванијих наслова овогодишњег Сајма књига. Према процени искусних издавача, последњих пет година се продаја књига углавном смањује за 10 одсто, што је и ове године случај. Овај податак до кога смо дошли коси се са нашим утиском са почетка приче о великој гужви која је владала на сајму. Ова листа показује да су афинитети посетилаца изузетно различити.

Вулкан, који на Сајму има најразноврснију понуду књига, од жанровских преко енциклопедијских, до светских класика и изузетно богату селекцију књига за децу свих узраста, најбоље је продавао нови роман Умберта Ека „Нулта тачка“, у коме се као и у његовом глобалном бестселеру „Име руже“ бавио откривањем завера. На другом месту је роман Гордане Куић „Роман у сликама“. На трећем месту је руски аутор Сергеј Васиљевич Лукјањенко, који се прославио серијalom научне фантастике који је почeo романом „Ноћна стража“, а на овом сајму „Шеста стража“ је на трећем месту по комерцијалном успеху међу Вулкановим издањима. На четвртом месту је Стивен Вотсон, психолошки роман „У другом животу“. Пето место заузима нови роман Александра Гаталице „Соната за лошег человека“. Гаталица је са претходним романом „Велики рат“ донео Вулкану Нинову награду и рекордни тираж од 50000 примерака.

Иво Андрић на првом
Сајму књига 1956.
године

Листа најпродаванијих књига **Лагуне**, највећег издавача, који је ове године имао више од 550 наслова, закључила је да је највише продавана књига Јелене Бачић Алимпић „Ноћ када су дошли сватови“. На другом месту је нови роман Владимира Кецмановића „Осама“, што показује да су читаоци добро обавештени да је критика ово дело уврстила међу потенцијалне кандидате за Нинову награду. На трећем месту је збирка мудrosti Паула Коельја „Мактуб“.

На штанду **Геопоетике**, који је један од најлепше дизајнираних на Сајму књига, далеко најбоље се продавала нова књига Орхана Памука „Чудан осећај у мени“. На другом месту је књига једне од најбољих савремених руских књижевница Татјане Толстој „Лаки светови“, а одмах затим књига есеја Александра Гениса „Часови читања“.

Београдски **Архипелаг** је као најпродаваније наслове издавају збирку светске кратке приче „Скрати причу“, светску премијеру новог романа Мајкла Канингема „Дивљи лабуд“, и књигу Горана Марковића „Три приче о самоубицима“. На листи најпродаванијих је и „Фениксов синдром“, Алексеја Слаповског, „Случај Кукоцки“, Људмиле Улицке, и „Ништа од уметности“, Петра Естерхазија.

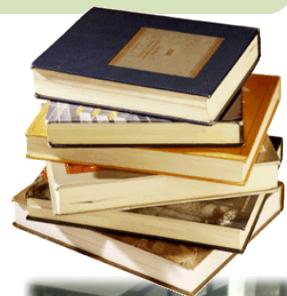
На врху листе зрењанинске **Агоре** налазе се све књиге добитнице Нобелове награде Алис Манро, а поготово две нове збирке прича „Поглед са Единбуршког моста“ и „Плес срећних сенки“. Следи класично дело енглеске књижевности „Невидљиви човек“, Ралфа Елисона, а четврто место заузима домаћи писац Милисав Савић „La sans pareille“. На петом месту је Ото Хорват са романом „Сабо је стао“, који се почетком године нашао у најужем избору за Нинову награду, а читаоци то добро памте.

Паидеја, до недавно један од најуспешнијих српских издавача, коме је штампање низа књига Паула Коельја донело рекордне тираже, потпуно се окренуло штампању високе литературе. Читаоци нису заборавили једног од најбољих италијанских писаца Александра Барика, чија је књига „Три пута у зору“, најпродаванија књига ове године. На другом месту је Филип Рот „Портнојев синдром“. На трећем месту „Романи“ Антоана де Сент Егзиперија, кога сви зnamо по „Малом принцу“. На четвртом месту је роман Ане Гавалде „Лепши живот“, а на петом месту књига Антонија Табукија „За Изабелу“, у поднаслову „Једна мандала“.

Новинарска секција

УЧЕНИЦИ НАШЕ ШКОЛЕ У ПОСЕТИ НАРОДНОЈ БИБЛИОТЕЦИ

Чланови Литерарне, Новинарске и Драмске секције посетили су 26. новембра 2015. године Народну библиотеку у нашем граду. Библиотекари су их упознали са историјатом библиотеке, провели кроз одељења, и обучили их да на најлакши начин, електронским претраживањем, дођу до жељене књиге. Библиотека данас располаже са 190000 књига, преко 130 наслова периодике и Интернет клубом. Ученици су прошли кроз Позајмно и Дечје одељење, Одељење стручне књиге (где постоји читаоница која је доступна свим члановима библиотеке, а пре свега, њу користе студенти и средњошколци за припрему испита, семинара и матурских радова), и Завичајно одељење (које је део националног фонда и служи као извор за изучавање материјалне и духовне културе завичаја). Ученици су имали прилику и да виде како изгледа рад на коричењу и очувању старих књига.

Од јуна 2004. године захваљујући коришћењу новог софтвера COBISS, Народна библиотека Ужице укључена је у Узајамни каталог Виртуелне библиотеке Србије, тако да је Електронски каталог путем интернета доступан свим грађанима. Ученици су имали прилику да се упознају са начином претраживања књига електронским путем и да самостално претражују жељену литературу.

Новинарска секција

КАКО МЛАДИ ПРОВОДЕ СЛОБОДНО ВРЕМЕ

АКТИВНОСТ	ДА	ПОНЕКАД	НЕ
Бавим се спортом	41	103	60
Читам неку лепу књигу	80	88	129
Излазим у дискотеку	132	81	80
На друштвеним мрежама	220	66	18
Користим рачунар	208	61	37
Идем на разне секције	43	63	197
Гледам ТВ	204	69	32
Дружим се са пријатељима	273	26	7
Истражујем на интернету	156	100	49
Идем у куповину	157	101	48
Идем у биоскоп, позориште	45	114	141
Идем на разне свечаности	70	122	103

Анкетирали смо ученике наше школе на питање: „Шта радиш у своје слободно време?“ Анкетирано је 320 ученика (одељења ЈГ1, ЈТ1, ЈФ1, ЈС1, ЈС5, ЈТ1, ЈС2, ЈС3, ЈПГ1, ЈПТ1, ЈС1, ЈС3, ЈВГ1, ЈВС3, ЈВС4). Доносимо вам резултате анкете.

Анкета показује да средњошколци највише воле да се друже са пријатељима (нисмо сигурни да ли уживо или путем друштвених мрежа). Поред тога, највише времена проводе на друштвеним мрежама, користе рачунар и гледају телевизију, а у односу на то, мали број њих се бави спортом или чита неку лепу књигу. Такође, мали број ученика иде на разне секције или у биоскоп, позориште.

*Истраживање спровела
Новинарска секција*

НОВИНАРСКА СЕКЦИЈА НА ХХ ЈУГОСЛОВЕНСКОМ ПОЗОРИШНOM ФЕСТИВАЛУ

Ужице је успело да двадесет година однегује Југословенски позоришни фестивал. И ове године, од 8. до 14. новембра, јубиларни пут, публика је, по избору селектора Бојана Муњина и Зорана Стаматовића, гледала седам најбољих позоришних представа у протеклој сезони из Босне и Херцеговине, Хрватске, Црне Горе и Србије. Овогодишњи фестивал, попут ранијих, био је огледало времена у коме живимо. Представе су водиле дијалог са нашом садашњицом, измученом дуготрајном транзицијом и осионим капиталом. По речима селектора, овај фестивал нема циљ да било кога забавља, већ да подсећа на реалност и да ствара услове за бољу будућност, јер док нисте свесни данашњице и прошлости, не можете ићи у будућност. И ове године присуствовали смо овом значајном догађају, знајући да фестивал има здраву и добру традицију да негује позоришну публику у нашем граду. Изабрали смо представу „Урнебесна трагедија“, која је на фестивалу добила највећу оцену публике. На конференцији за новинаре након представе чули смо утиске и мишљења глумаца о представи.

Представа „Урнебесна трагедија“ Црногорског народног позоришта по тексту Душана Ковачевића, у режији Вељка Мићуновића, почиње као црна комедија, да би тамни тонови почели да преовлађују, истискајући смех. Ипак, у преовлађујуће трагичним сценама има места за комично растерећење. Комади Душана Ковачевића, и успешне представе по којима су оне извођене, што је случај са најновијом подгоричком продукцијом, велики су и важни. Они испуњавају потребе гледалаца за смехом, иако горким, али истовремено намећу суочавања са законним истинама. „Урнебесна трагедија“ ископава питања односа према туробним деведесетим годинама чије последице још увек живимо. У лудилу породичних

односа се одражава лудило друштва које не показује знаке опоравка. Деда Василијеве речи „касно сам се сетио за живот, а прерано за смрт, па се мучим“, суштински означавају живот на овим просторима. Непрестано чекамо боља времена, заборављајући да живимо у садашњости која је заправо једина стварна.

Наши новинари о представи:

Ивана Димитријевић: „Драма је прожета смешним сценама, што ублажава трагичност. Одлични глумци и костими су допринели да се радња драме боље приближи публици.“

Милкица Гачић: „Представа ми се допала. Свидело ми се дело које су изабрали, спонтаност глумаца (одступање од сценарија), а и глумци које су одабрали за ове улоге.“

Стеван Грујић: „Сматрам да представа одговара духу Црногорца и том менталитету. Костими су доста верни. Сцене су достојанствено представљене. Сматрам да представа заслужује више награда, глумци су веома квалитетни. Задовољан сам оним што сам те вечери видео на сцени.“

Новинарска секција

ПУТОВАЛИ СМО У ПРЕЛЕПИ ВИШЕГРАД!

У 2015. години навршило се 40 година од смрти нашег нобеловца Иве Андрића. Многе су врлине због којих дело Иве Андрића заузима сасвим изузетно место у савременој српској књижевности и њеној историји. Андрић је боље писао, дубље промиšљао, већом снагом искуства и маште одгонетао живот, свет и књижевну уметност. Људима је њиховим познатим језиком успео да каже нову уметничку истину и да од обичних речи направи средство уметничког изражавања.

Баш у тој години, 21. марта, наше одељење IVC1 кренуло је у походе Андрићу и граду у коме је он провео детињство, о чијој је историји писао кроз неколико векова. Расположени и срећни јер идемо у сусрет нечemu новом и непознатом, а истовремено и тако познатом, кренули смо из Ужица пут Вишеграда, са намером да проведемо два лепа дана. У веселом и пријатном расположењу стигли смо у Вишеград. И ево нас. Ту смо, на том чуvenом месту, стојимо пред мостом, храмом, свачијим, корисним, подигнутим сmisлено... на месту које нас учи да „човек не треба да застане пред запреком, него да је савлада и премости“. Док стојимо овде, сећамо се Андрићевих речи: „Све чиме се овај живот казује: мисли, погледи, осмеси, напори, речи, уздаси, све то тежи другој обали. Све то има нешто да савлада и премости. А сва је наша нада са оне стране.“ Не можемо да не размишљамо о смислу и суштини овог моста који се огледају у његовој сталности. „Његов век је лично на вечност, јер му је крај био недогледан.“

Правимо план активности за тај дан са разредном Данијелом Ненадић и наставницом српског језика и књижевности Слађаном Јањић. Идеја нам је била да, након обиласка града, одржимо један час на отвореном посвећен Андрићу баш на капији моста јер, како каже Андрић у роману „На Дрини Ћуприја“, „капија је најважнија тачка на мосту, исто као што је мост најважнији део вароши“. Видимо да се и даље врши реконструкција моста па одлучујемо да одржимо час на месту са кога се пружа прелеп поглед на мост, Андрићеву кућу, и већи део сунчаног Вишеграда, у непосредној близини чудесне реке Дрине. „Овде се између неба, реке и брда, нараштај за нараштајем учио да не жали преко мере оно што мутна вода однесе. Ту је у њих улазила несвесна филозофија касабе: да је живот несхватљиво чудо, јер се непрестано троши и осипа, а ипак траје и стоји чврсто као на Дрини Ћуприја.“

Причајући о писцу и његовом делу и читајући његове цитате, долазимо до онога што сматрамо суштином приче о овој Ћуприји на Дрини: све пролази и све се понавља, остаје само обмана да ће се некада нешто трајно променити, а смисао пута постоји само уколико умемо да га нађемо у себи. Излаза нема у спољнем свету, тај свет је само вртешка на чијем ободу је сваки пут бесконачно ходање у круг. Сећајући се једног од занимљивијих јунака овог романа, Алихоџе, закључујемо причу његовим мислима да на свету мора остати добрих и мисаоних

људи, оних који су пут пронашли у себи. „Све може бити. Али једно не може: не може бити да ће посве нестати великих и умних, а душевних људи који ће за божју љубав подизати трајне грађевине. Када би њих нестало, то би значило да ће и божја љубав угаснути и нестати са света. То не може бити.“

На левој обали Дрине, недалеко од моста Мехмед-паše Соколовића, налази се кућа нобеловца Иве Андрића. Крећемо ка њој. То је кућа у којој је Андрић провео детињство. У кућу не може да се уђе, посматрамо је само споља. Видимо у близини куће стамбене објекте који затварају видик на Ћуприју на Дрини, а управо са прозора те куће будући писац је још као дете гледао њене обрисе. Сазнајемо да су кућу у наследство Андрићу оставили тетка Ана и теча Иван Матковшић. Године 1974. је тадашњи Социјалистички савез радног народа на кућу коју је Андрић поклонио 1953. године општини, а она продата породици Мухамеда Плюскића, поставио таблу са натписом: „У овој кући је провео детињство нобеловац Иво Андрић“. Од тада су трајали преговори општине са власницима о њеној продaji. Педвиђено је

процедуром да Влада Републике Српске, уколико до продаје не дође, кућу прогласи објектом од националног значаја, приступи експропријацији куће, и претвори је у музеј.

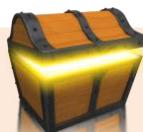
Настављамо са обиласком града. Све је у духу Андрића. Схватамо да је Босна у њему добила свој књижевни израз, и да је пронађен уметнички кључ који отвара путеве у њену суштину и њену прошлост.

Други дан обилазимо Андрићград, и након тога крећемо из Вишеграда. Било нам је толико лепо у овом граду, да помало тужни, и нерадо, крећемо из њега. У повратку свраћамо у манастир Добрун, и ту слушамо причу о историји манастира. Настављамо пут ка Ужицу. Срећујемо утиске. Верујемо да ћемо ово путовање сачувати у сећању заувек. Договарамо се о поновном одласку у овај град, и схватамо да је то град коме ћемо се увек враћати. Враћамо се на нашег Андрића. Једна нова младост је надахнута његовим делом,

наша младост. А он нас је научио да човек уметник нестаје по два пута, једном када га нестане са земље, а други пут када умире његово дело. То се њему неће десити никада јер му је крај недогледан.

Литерарна секција:
Бојана Бојанић, IVC1
Марина Милићевић, IVC1
Јелена Перовић, IVC1

СРПСКА РИЗНИЦА

Из књиге „Српске народне изреке“ Ђока Стоичића издвојила сам 20 изрека које почињу на слово „а“ (сам почетак књиге коју препоручујем). Ово је само мрвица богатства наше културе, мудrosti и традиције.

- ✚ Ако га не познајеш, види с ким се дружи.
- ✚ Ако градиш мостове за будућност, нека остану и мостови за прошлост.
- ✚ Ако добро ћути, зло царује.
- ✚ Ако знаш зашто губиш, знаш и како ћеш сачувати.
- ✚ Ако идеши вуку, поведи пса.
- ✚ Ако имаш машице, не хватај ватру рукама.
- ✚ Ако је и мед, не ваља прст угрости.
- ✚ Ако је наше боје, ђаво и није тако црн.
- ✚ Ако је циљ велики, пут није тежак.
- ✚ Ако не пожуриш, срећа те неће чекати.

- ✚ Ако не можеш угрести, не показуј зубе.
- ✚ Ако ниси пошао, нећеш ни стићи.
- ✚ Ако отежеш посао, не можеш време.
- ✚ Ако пљуне сто људи, појави се бара.
- ✚ Ако садиш кактус, не очекуј да береш грожђе.
- ✚ Ако се мора са лудим путовати, не мора се с њим лудовати.
- ✚ Ако си изашао на широк пут, не скрећи у ћорсокак.
- ✚ Ако слепац слепца води, оба ће у јаму упасти.
- ✚ Ако хоћеш ма какву поправку у свету, почни од себе.
- ✚ Ако ти могу купити капу, не могу памет.
- ✚ Ако не знаш шта да радиш, онда мораш да знаш кога да питаш.

Анела Милетић,
наставник хемије

ПЕСМЕ БОЛА И ПОНОСА

Ове зиме навршава се цео век од времена патње и бола, али и времена када понос нације није дозволио капитулацију, није дозволио да Србија, иако на коленима, призна пораз. Сатерана у гудуре албанских планина, по чичи зими, војска заједно са народом презивљава страшне патње. Умиру, падају од иссрпљености, али иду даље и стижу на Крф. И непријатељи и савезници задивљени су. Феникс није мит. Поново је устао!

Зашто? Како?

Окосницу српске војске која је мобилисала све што је иоле било способно за борбу, чинио је најбројнији слој тадашњег друштва - сељак. Тај сељак, попут митског Ахилеја своју исконску снагу прпео је из земље и свог имања. Отргнут од ње, постао је рањен, али тек тако рањен нашао је неку нову снагу да учини немогуће. До тада је два пута аустријској војсци показао пут кући, преко Дрине и Саве. Чини се, током прикупљања у Метохији, кроз Проклетије и након доласка на Крф да је крај. Чују се чак и гласови да се опет изабере царство небеско и да новим бојем, баш на Косову, војска, српски народ и држава, оду у вечност. Ипак, Срби су остали без отаџбине! Апатриди!

Не, напротив! То је нови почетак, вакрснуће. Појављују се на албанској обали Јадрана и шокирају свет. Живи су! Међутим, толико су иссрпљени да умиру! Умире највеће богатство нације, младост, али понос не дозвољава клонуће. Чудо се догађа. Из шатора умирућих чује се песма! Песма нежна, блага, молска... Песма, тужна као српска судбина, али песма која истовремено буди. Међу војнике увлачи се једна мелодија која постаје општа метафора тог времена бола и поноса: из војничких логора чује се све јаче, заглушујући хук јонских таласа који су гутали хильаде наших несрћника. Оживљава Прва, опоравља се Друга армија... Устаје Дринска, Тимочка, Моравска дивизија! Тамо (негде) далеко на морској обали Србија се поново рађа. У изгнанству се усправља. Помажу Грци, помажу Французи и бивају затечени: какав је то народ који умире, а пева? Пева о отаџбини, мајци и жени које опет, чекају и пате негде тамо далеко у поробљеној земљи, пева сећајући се завичајне реке, луга, али и о уцвалом лимуну који га дочекује у крфској зими, топлијој од српског пролећа...

У њу расте оптимизам који се попут заразе шири и кроз друге савезничке војске, што на Крфу, што касније, на Солунском фронту. Прихватају је и певају и они, на својим језицима. И Французе ломи носталгија коју лече стиховима „Au loin, au loin sur Corfu“, баш као и пословично хладни Британци који испочетка стидљиво, а затим све јаче, жале за својим острвом уз „Far away over there“, или као и они Чеси и Словаци који нису желели на браћу да упере оружје, уз „Tam v dali...“

Настанак те песме ни до данас није до краја разјашњен. Као аутори помињу се најчешће Михаило Заставниковић и Ђорђе Маринковић. Без обзира из чије нотне свеске је изашла мелодија, текст је независно од основне верзије, живео међу ратницима, мењао се и попут наших народних песама, обухватајући тако сваки српски брег, реку, цркву... Једноставно, излазио је из боланих срца и душа ратника. Сетио се тако војник и девојке и жене, славе и иконе, завичаја... а речи постају прави географски и етнолошки каталог Србије. Сви они, одакле год да су потекли, са Тимока или Дрине, Ђетиње или Дунава, Колубаре и Мораве, патили су једнако.

Забележено је 9 верзија, а претпоставља се да има преко 100 различитих строфа. Једноставно, свака јединица, сваки шатор, на Крфу, или касније у Солуну, Бизерти, кајмакчаланским висовима, испевала је своју варијанту. Има ту и недоследности у броју слогова (варира од 11 до 14), мешања и преплитања верзија, али то ни на који начин не умањује вредност, а још мање значај.

Тамо далеко где лимун цвета жут,
Тамо је српској војсци једини био пут.

Тамо далеко, далеко од мора,
Тамо је село моје, тамо је Србија.

Тамо где Дрина уништен кваси гај,
Тамо су моји двори и мили завичај.

Тамо где душман све руши, обара,
Тамо су мили моји, тамо је Колубара.

Тамо где Тимок поздравља Вељков град,
Тамо ми спалише цркву, у којој се венчах млад.

Тамо где тиха путује Морава,
Тамо ми икона оста, тамо је моја слава.

Тамо у брда, Ђетиње где је пут,
Тамо ми суза мајке прелива сваки кут.

Тамо где Србу сунце већ не сија,
Тамо је срце наше, славна Шумадија.

У свакој верзији почетак је исти, подсећајући на безизлаз и одлазак негде далеко, толико далеко да већина углавном неуких војника, која је свој дом и спреко место једино напуштала ради служења кадра, не може ни да замисли. Скоро као клетва живела је у народу једна изрека: „Стигао до сињега мора!“. Било је то море пре рата у њиховим главама заиста негде „тамо далеко“. Сад, море је пред њима, а ти далеки предели прошарани су сликом расцвјалог лимуна који у свести војника рађеној носталгијом, постаје замена за завичајне трешње. Скоро сваки стих садржи баш „тамо далеко“ јер даљина је голема, незамислива... Уз њу и туга! А све је појачано страхом за најближе јер из Србије допиру вести о непријатељским злочинима, умирањима; чежњом и стрепњом да се у отаџбину никада неће вратити... Не криви у овој песми војник никога за своју судбину. Не жели освету, ничију крв. Жели само да се врати, жели само да опет подигне своју оборену ограду, да са својим милим обнови спаљену цркву у којој се крстио, венчао, носио славски колач... Жели да поново сване „тамо далеко

где сунце већ не сија“, жели да осуши сузу на мајчином лицу, која попут Југовића мајке молећи се чека да се из боја врате „заједно отац и син“. А та заједничка борба оца и сина, осим што асоцира на молитву, брисала је разлике између генерација, проређених голобрадих ћака наредника из чувеног батаљона 1300 каплара и времешних, али стамених трећепозиваца. Сви су били једно: снага, надахнута како овом за своје доба модерном песмом, тако и понеким преживелим гуслама. Припадници Дринске дивизије и њеног чувеног 4. пuka, Ужичке војске, како су је из милоште и поштовања због славе задобијене у ранијим ратовима и још на Мачковом камену у Врховној команди звали, уплетоше у венац стихова ове песме и свој завичај:

„Тамо у бруда, Бетиње где је пут,
Тамо ми суза мајке прелива сваки кут“.

Опорављени српски војници после Крфа запоседају централни део Солунског фронта. Борбе су тешке. Рањених је много, али услова за лечење у Грчкој нема. Неке лађама возе у Француску, у Марсеј, неке у Тунис, у Бизерту. Преживели су Цер и Колубару, Албанију, Видо и Солун, а пред њима сада је нова невоља коју не умеју да победе. Возе их негде, још више тамо далеко, преко мора... А о том су сињем, плавом, дубоком

ИЗГНАНИЦИ

(Тугованка са солунског фронта).

Сиње је море широко.
Широко, хладно, дубоко.
Креће се лађа француска
Са пристаништа солунска.

Одлазе моји другови,
Другови српски витези,
У земљу даљну Африку;
Сви ноше тугу велику.

Из своје земље прогнани,
По свету блуде млађани;
Туђино мајко — мађијо,
збогом занавек, Србијо!

Па кад се море заљуља,
Махнито силно удара,
Сви моле Светог Николу,
његову силу на мору!

Многи ће од њих бити плен,
Кад дође швапски сумарен,
Много је Срба пропало,
у мору хладном, остало,

Шта ли је Србин згрешио?
Богу се увек молио;
Седам се лета борио;
У рову славу славио.

Узалуд чекаш, мајко ти,
Да ти се војно жив врати,
Море је сито — мирује,
Јединца твога — милује.

мору, коме се не може краја видети, слушали само приче ретких путника и пустолова, сумњајући у њихову истинитост. Отргнути из своје природне средине, од своје груде за коју су исконски везани, већ и у Грчкој, исувише „тамо далеко“ да би имали наде да ће се кући икад вратити, а сада иду још даље, преко мора... Страх од мора је велики, али још више стрепе да је то још веће удаљавање од куће, искључиво у једном правцу. Једино им преостаје да верују тој лађи француској, великој као и француска рука пружена Србима тада. Помогла им је та лађа и кад су се гладни, боси, промрзли, попут авети појавили на албанској обали, возила их у спас на Крф, возила их потом оправљене у Солун, ближе кући, а онда одједном, одваја их од другова, пута према кући, води у непознато, неизвесност... Страх од лађе, посебно од мора, појачава се кад из њега почну да израњају немачке подморнице, сумарени, како су их Французи звали, попут митских чудовишта која су на дно носила њихове другове. Вести о томе пристижу и у једној од њих каже се да је уз неколико стотина српских душа настрадао и аутор „Утопљених душа“ Владислав Петковић Дис жељећи да је „међу својима“. Спас виде само у молитви „највећој сили на мору“, Светом Николи, заштитнику морепловаца.

Бранислав Милосављевић, пуковник српске војске, док чека ред за одлазак у бој, у Солуну посматра уплашена лица својих сабораца који се укрцавају на француске лађе, маше док се „крећу са пристаништа солунска“ одлазећи у непознато, њих преко 60 000. Проживљава њихове страхове и из тога настаје ова песма под насловом „Изгнаници“, која ће, незнано како, одмах добити сетну мелодију, савршено уклопљену са дирљивим текстом. Срби су без отаџбине, без мајке Србије и никаква туђина, „мађија“, не може је заменити. Али, „српски витези“, јачи су и од морских олуја и махнитих удара таласа и чудовищних сумарена и све аустријске и бугарске силе.

Певајући „Тамо далеко“, лагано се њишући као умирено Јонско море задовољено хиљадама српских душа, у ритму валцера који су многи тада први пут чули, Срби певају и ову песму, чекајући повратак у отаџбину. А он је дошао у јесен 1918. Пробијају фронт и скоро трчећи, српски пешаци напредују брже од француских коњаника да се после скоро седам ратних година коначно врате кући. Са песмом на уснама, наравно!

Вођени заклетвом и верношћу отаџбини одлазе, а за њима остаје туга и, наравно, песма. Међутим, као што још Стефан Лазаревић тврди да сва друга божја дела љубав превазилази, тако и из овог рата, невоље и патње, израстају љубави. Из писама Гркиње са Крфа и једног наочитог српског официра према једној, сада већ легенди, настаје касније дивна песма којом ће славни Јоргос Даларас овековечити пријатељство два истоверна народа

сличне историје: „Не љути се на мене, око моје“, или „Mi Mou Thimonis Matia Mou“:

(<https://www.youtube.com/watch?v=fsrXKwzwPVA>)

*Не љути се на мене, око моје
Што у тужину одлазим
Птица ћу постати
И поново ћу теби доћи.
Отвори прозор, плави босиљку мој,
И слатким осмехом пожели ми лаку ноћ.
Не љути се на мене, око моје
Што ћу те сада напустити
И доћи на кратко, да те видим,
Да се од тебе оправдам.
Отвори прозор, плави босиљку мој,
И слатким осмехом пожели ми лаку ноћ.*

Данас важи за једну од најлепших грчких балада, а неформално сматра се химном грчко-српског пријатељства грађеног управо у времену бола и поноса. Управо под таквим насловом, „Песме бола и поноса“ Милутин Бојић, аутор „Плаве гробнице“, 1917. непосредно пред смрт, у Солуну штампа збирку своје поезије. Тада наслов на најбољи могући начин осликова то време смрти, време у коме „зарађ красне отаџбине не жалио нико да погине!“

Ове песме, праве песме бола и поноса, сведоче о времену између живота и смрти наших предака, солунаца, како смо их звали, али и чувају успомену на јунаке, на њихове патње и жртве.

Негујмо их, певајмо и чувајмо од заборава!

*Бранко Николић, наставник српског језика и
књижевности*

У БОЈ КРЕНИТЕ ЈУНАЦИ СВИ...

На самом почетку Великог рата, а касније означеног као први, након прве битке и једно и прве велике српске победе, настаје једна композиција која ће постати симбол и прве савезничке добијене битке. Сведочећи о времену кад је аустријска војска у нереду бежала преко реке, а Цер се плавио од униформи погинулих АУ војника, „Марш на Дрину“ на најлепши могући начин чува успомену на Церску битку и Гвоздени пук команданта Миливоја Стојановића, који тада гине уз команду: „За мном!“. Компоновао га је у ратном Ваљеву Станислав Бинички, а текст је приодат много касније, почетком шездесетих година. Већ на Крфу свирају га и оркестри савезничких војски. Тренутак светске славе долази 1961. када Иво Андрић на доделу Нобелове награде носи снимак који се ори концертном двораном Краљевске академије наука у Стокхолму док публика скандира у његовом одсечном ритму. Од тада, доживео је небројене обраде. Пре неколико година хор Вива вокс извео га је и пред Генералном скупштином УН.

Године 1963. редитељ Жика Митровић снимио је филм истог наслова одајући почаст церским јунацима, где је ова мелодија лајт мотив, а поводом педесетогодишњице битке Милоје Поповић, новинар, написао је речи: „У бој крените, јунаци сви...“

Заједно са „Тамо далеко“ и „Креће се лађа француска“ чини неодвојиво музичко тројство и драгоцено сведочанство стања духа нације у тешком времену.

Непосредно после рата, у Француској снима се плоча ратне музике под насловом Велики рат. Своје место на њој нашла је и ова мелодија настала 1917.

Аутор Бранислав Милосављевић песму је објавио први пут 1922. у збирци „Мач и лира“. Међутим, у новом издању, 1930. поред оригиналног текста пише да се песма пева, али са нешто измененим текстом. У поднаслову означена је као Тугованка са Солунског фронта.

*Бранко Николић, наставник српског језика и
књижевности*

ЛИТЕРАРНИ КОНКУРС КОЛА СРПСКИХ СЕСТАРА ПОВОДОМ МАТЕРИЦА

Прво место:

И ТО ЈЕ ОНА (хаику поезија)

Моја бака је
и стуб и зенит мага
младог живота.

Бака ми мајка,
Душа самохрана,
од Бога ми дана.

Длан на погачи
љубављу дарован ми,
душом Бакином.

Откравила је
све зиме мог детињства
бака Јованка.

Прегршт живота
на бакином длану је
грумен љубави.

Све ми дала.
Бака је моја срећа,
више од мајке.

У свили душе
моје баке Јованке,
налазим свој лик.

Бакино срце
је осунчало поље
мога детињства.

Бакине сузе,
сјезерене од брига,
росне су звезде...

Са много муке
бака ме подизала.
Њена сам МАЛА.

Бакино би срце,
меко, место мене
на камен клекло.

Две зенице ми
путоказ у детињству.
Њене, бакине.

Седамдесете...
У души девојчица
бака Јованка.

Миљеом душе
Детиње ми дане везе
бака Јока...

У мој цемпер је
уплела зраке сунца
да ме ушушка...

Лете јој руке,
Очи, игле, папуче...
Дише за мене.

У мој живот је
Уткала велико срце
Моја Бака.

Милена Чантрак

Од приспела 33 рада ученика ужичких средњих школа, на тринести, традиционални литературни конкурс, стручни жири у саставу: др Љиљана Костић, професор књижевности на Учитељском факултету, председница жирија, Јелена Лукић, драмски писац и Бранко Николић, професор српског језика и књижевности у ТШ „Радоје Љубичић”, издвојио је као најбоље радове следећих ученика:

1. место - Милена Чантрак,
Медицинска школа

2. место - Нина Јањић,
Економска школа

3. место - Јелена Драгаш,
Медицинска школа

Награђени и похваљени
ученици са председници
Кола Слободанком Миром
Тирковић

Ученици чији су
радови од стручног жирија
добили похвалу су: Стефан
Симовић - Техничка школа,
Силvana Митровић - ТШ
„Радоје Љубичић“ и Мина
Радовановић - Уметничка
школа. Уз ове радове жири је истакао и рад који је написала
Andreja Илић, ученица првог разреда Медицинске школе.
Поводом стогодишњице од смрти велике сликарке и
хуманитарне раднице, једне од оснивача Кола српских
сестара, Надежде Петровић, ученици ТШ „Радоје Љубичић“
су присутне госте и учеснике конкурса упознали са животом и
несебичним радом ове родољубиве жене.

Професори и ученици наше
школе (слева надесно): 1. ред - Биљана
Аксентијевић, Новка Копривица,
Бранко Николић (члан жирија),
Силvana Митровић (похваљена),
Јелена Милошевић, Марија Милићевић,
Слађана Јањић, Снежана Недељковић;
2. ред - Милош Милутиновић,
Александар Челиковић, Василије
Недељковић, Стефан Грујић.

Новинарска секција

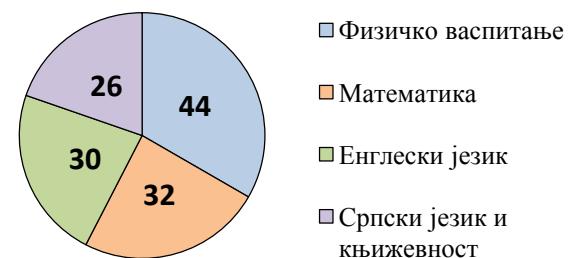
КОЈЕ ПРЕДМЕТЕ УЧЕНИЦИ ВОЛЕ И ЗАШТО ЈЕ НЕКИ ПРЕДМЕТ УЧЕНИЦИМА ОМИЉЕНИ

Анкетирали смо ученике наше школе на питање: „који је твој омиљени предмет и зашто?“ Анкетирана су одељења: ГГ1, ИТ1, ИФ1, ИС1, ИС5, ПТ1, ПС2, ПС3, ППГ1, ППТ1, ППС1, ППС3, ИВГ1, ИВС3, ИВС4, ОР2, ППСЦ; обрађено је 280 анкетних листова.

Резултати анкете су показали да је физичко васпитање омиљени предмет, а за предмете: математика, енглески језик и српски језик и књижевност се изјаснило преко 20 ученика.

Остали опште-образовни предмети: веронаука 9, физика 8, историја 8, биологија 7, ликовно 6, грађанско васпитање 5, анатомија 4, информатика 3, психологија 2, социологија 2, хемија 1, географија 1, музичко 1, пословна култура 1.

Једно од запажања ове анкете је то да су се ученици у складу са образовним профилом који похађају опредељивали (на нивоу одељења) у великом броју за стручне предмете:

ГРАЂЕВИНАРСТВО

Презентација пројеката	9
Технологија грађевинских радова	4
Грађевинске конструкције	4
Макетарство	3
Нацртна геометрија	3
Пројекти објекта високоградње	2
Грађевински материјали	2
Пејзажна архитектура	1
Армирано-бетонске конструкције	1
Бетон	1
Ентеријери	1

Ученицима одељења ОР2 и ППСЦ омиљена је практична настава.

ЛИЧНЕ УСЛУГЕ

Практична настава	7
Естетско обликовање	4
Цртање и сликање	3
Конструкција и моделовање	1

ТЕКСТИЛСТВО

Практична настава	5
Естетско обликовање	4
Цртање и сликање	3
Конструкција и моделовање	1

САОБРАЋАЈ

Практична настава	15
Моторна возила	10
Мотори	9
Саобраћајни системи	4
Терети	3
Саобраћајне незгоде	3

Можда су од ових бројки важнији разлози због којих ученици воле неки предмет па вам их наводимо.

- ✚ **Физичко васпитање:** волим спорт; волим да се бавим физичком активношћу; не захтева умни рад; јер сам увек у покрету; најлакше је; бавим се спортом активно и тај час ми је једна врста тренинга; у слободно време се бавим спортом; одмарам се психички; добар професор; обожавам спорт и не морам да размишљам ни о чему;
- ✚ **Математика:** забавно је радити задатке; занимљиво је и професорка има добру сарадњу са одељењем; развијам мождане вијуге; добра професорка и добро објашњава; наставници који су ми до сада предавали овај предмет су веома добри и дружелубни; знају да објасне и мање треба да учим, а више да разумем; не мора да се учи теорија; предмет јесте тежак, али професорка хоће све да објасни и лепо објасни;
- ✚ **Српски језик и књижевност:** зато што на том предмету могу да будем своја, да читам дела, припремам о писцима; волим да читам, да се образујем и пишем песме; лепа је атмосфера на часу; теме ми одговарају и волим да дискутујем о темама којима се бавимо; професорка ми је олакшала учење, схватање и разумевање; наставник сликовито објашњава; реално оцењивање и занимљиво предавање; на тим часовима увек сазнам нешто занимљиво; на сваком часу научимо нешто што ће нам помоћи у животу; могу да питам за савет у вези са текстом и да читам квалитетна дела; можемо да кроз час и градиво искажемо себе и све што нас чини оним што јесмо; научим дosta о животу на том часу;

- **Енглески језик:** волим стране језике; зато што ми омогућава сналажење на интернету и разговор са људима из иностранства; енглески језик ће ми највише требати у будућности; наставница лепо објашњава; волим да знам стране језике; због наставнице, а и волим енглески;
- **Практична настава:** зато што радим ствари које ме интересују и које волим; свиђа ми се начин на који професорка предаје и градиво је занимљиво; на том часу ми није досадно; зато што учествујемо у разговору; интересује ме рад око возила, може да се употреби у животу; добар професор; волим да шијем и смишљам моделе; расположена сам да научим нешто што ће ми користити;
- **Историја:** волим да сазнам о историји и прошлости свог народа; зато што ме то занима; интересује ме прошлост и историја свог и других народа;
- **Физика:** због приступа професорке, занимљива је;
- **Биологија:** коректан приступ, увек се награди труд;
- **Верска настава:** занима ме религија;
- **Анатомија:** занимљиво ми је да сазнам о људском телу;
- **Мотори:** занимљиво је; волим све што се односи на аутомобиле;
- **Моторна возила:** зато што је то главни предмет;
- **Саобраћајне незгоде:** зато што је предмет уско повезан са струком; занимљив је;
- **Саобраћајни системи:** волим саобраћај; јер је атмосфера на часу на нивоу који мени одговара;
- **Терети:** пријатна и опуштена атмосфера на часу;
- **Естетско обликовање, цртање и сликање, ликовно:** волим да цртам и експериментиши са бојама; опуштајуће је, када цртам не размишљам ни о чему;
- **Презентација пројектата:** знимљиво; зато што сам на том часу испуњен, срећан; зато што презентујемо наше пројекте и креативност, идеје; нема теорије;
- **Технологија грађевинских радова:** нема много теорије, има више занимљивих задатака; брзо пролази време у раду; предмет је директно везан за смеш; занимљив је; добро предавање;
- **Нацртна геометрија:** нема много учења напамет;
- **Грађевинске конструкције:** битан ми је за даље, а и занимљив; односи се на грађевину;

Било је анкетних листова на којима је наведено неколико предмета. Дајемо један од њих: српски, биологија, математика, енглески; разлоги: због професора, њихове организованости, смисла за хумор, увек дају леп савет и помогну ако су у могућности. На три анкетна листа је писало: немам омиљени предмет.

Поред свега наведеног, приметили смо да је анкета показала и следеће: многи ученици поистовећују предмете са професорима и неке предмете воле управо због професора и начина на који им представљају предмет.

Анкету спровела Новинарска секција

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ КАО ТЕЛЕСНА ПОТРЕБА ИЛИ КАО ОМИЉЕНИ ПРЕДМЕТ У ШКОЛИ

Да ли деца воле да вежбају или је то један од ретких предмета који не захтева домаћи задатак, где су они психички растерећени и посвећени физичком развоју и игри или је то један од оних часова у школи где није обавезно бити миран и седети на месту? Било како било, годинама уназад, важи за један од омиљених предмета у школи. Још ако ми као професори успемо да допринесемо у томе да они уживају на часовима, онда смо успели да их научимо и звезду и двокорак и скок у вис, а ако још оду уморни са часа, а насмејани, онда смо заједно са њима успели да испунимо и норму за Олимпијске игре. Можда не из дисциплине 100 метара, али за спортски дух и игру, засигурно.

Можда за време школовања они и не схвате прави значај вежбања. Велики број њих се не бави спортом учестало и мимо обавезне наставе, осим та два часа недељно више и не посвећују пажњу свом телу, нажалост. Али када престане школовање и, самим тим, изостане настава физичког као обавеза, потреба за физичком вежбом не престаје. Тело тражи своју дневну, недељну дозу активности и онда се већина њих активира, посвећују

фитнес центре, баве се спортом и рекреацијом, у правом смислу, почињу да се баве собом и својим телом. Јер колико год да негујемо дух и напредујемо у том смислу, толико нам и тело тражи да га не запостављамо.

Уколико престанете да се бавите физичким вежбањем и после обавезних часова у школи, на којима се трудимо да вам дамо добру базу за даљи телесни напредак, то је као да после школовања не прочитате више ниједну књигу и заборавите ко је Иво Андрић и шта је писао, или ако никад „пешке“ не поделите два броја, заборавићете колики је корен из три. Зато немојте да дозволите да заборавите да се крећете, да вежбате, да постижете норме и обарате личне рекорде. Негујте своје тело као и дух, напредујте у сваком погледу. И немојте никада да дозволите да не можете да истрчите један круг на стадиону, јер, сетите се, некад вам је то било само загревање. Па, без обзира да ли вам је физичко васпитање било, или није, омиљени предмет у школи.

*Ана Браговић,
наставник физичког васпитања*

Ужице са старих разгледница

ЈОКАНОВИЋА КУЋА

Јокановића кућа, својеврсни етнографски музеј у граду из друге половине 19. века, добила је нови кров, након што се део старог дрвеног кровног покривача, због труљења, урушио. Репрезентативни објекат од изузетног културног значаја припадао је трговачкој породици Јокановић и изграђен је као једноспратна грађанска кућа са стамбеним и економским делом. Објекат представља етнографску вредност, јер је један од ретких представника балканско-оријенталне архитектуре, који нуди увид у начин како је живела грађанска породица тог доба.

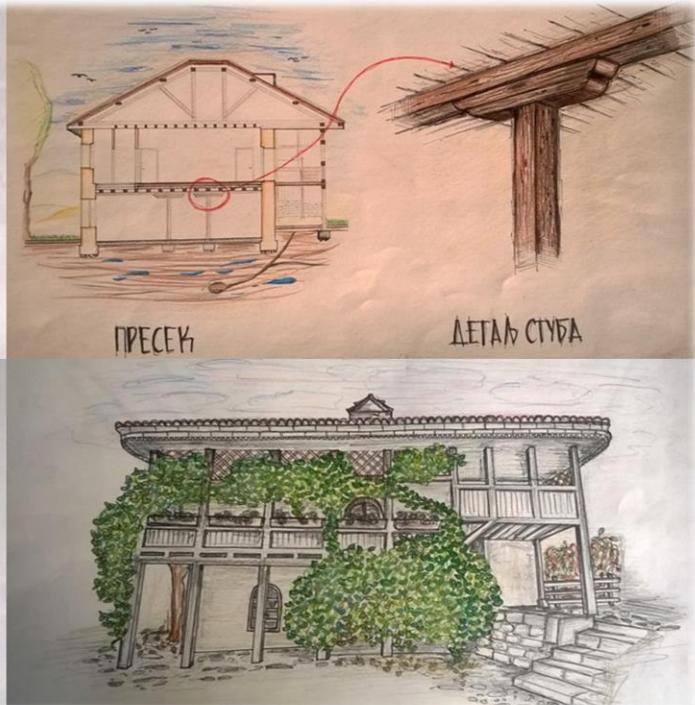
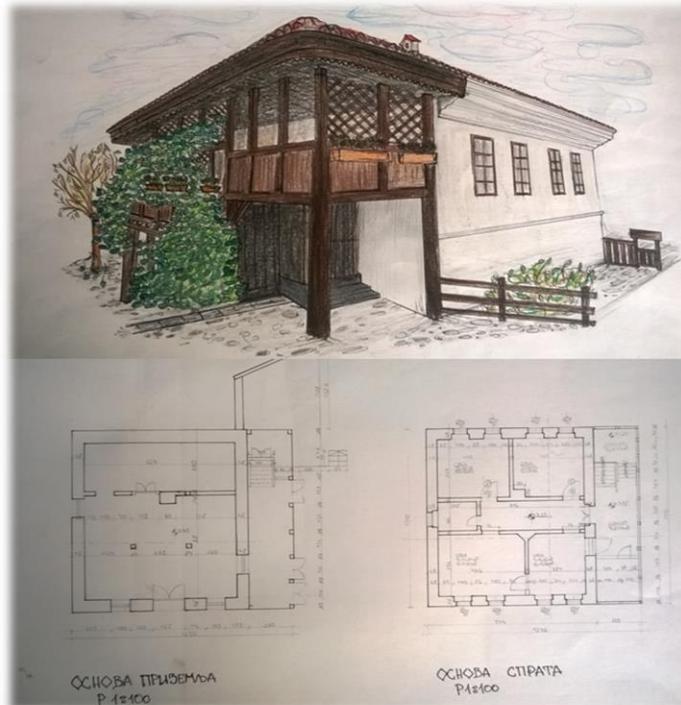
За споменик културе је проглашена 1988. године, а четири године након рестаурације је отворена стална поставка „Градска кућа у Ужицу у 19. и почетком 20. века“, која приказује преображај Ужица од турске касабе у српску варош.

Трагајући за Ужицем кога више нема и наши архитектонци су се осврнули за овом изузетном грађевином. Свакодневно пролазећи поред ње, пожелели су да је на „стручан“ начин обраде.

На блок настави Пројекти конзервације и ревитализације прошли су пут од објекта у извornом стању до промена које намеће савремена функција - музејска поставка. Фасаде су остале аутентичне.

Пројекти постојећег и новопројектованог стања су им послужили као подлога за израду модела куће на предмету Макетарство. Да би заокружили целину, урадили су презентацију и, на ученицима приступачан начин, промовисали овај својеврстан споменик културе.

Ана Ђировић,
наставник грађевинске групе предмета

ИСТОРИЈА АРХИТЕКТУРЕ

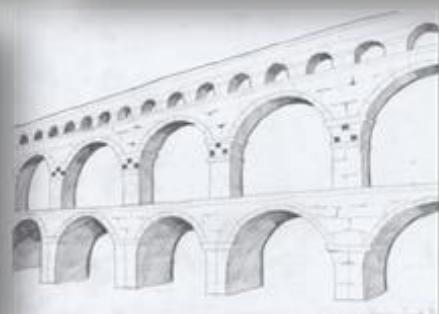
АРХИТЕКТОНСКИ ТЕХНИЧАР

МИКЕНА

ГРЧКА

РИМ

РОМАНИКА

ГОТИКА

РЕНЕСАНСА

БАРОК

Радови ученика:

Филип Ђиковић, ИГ1
Љиљана Јевтић, ИВГ1
Ивана Весовић, ИВГ1
Емилија Маркагић, ИВГ1
Немања Стојић, ИВГ1

ЛАЖИРАЊЕ И МУЛАЖИРАЊЕ

Horatio Caine, CSI Miami

Теорија каже: Увиђај је систем радњи којима се у складу са одредбама закона стручно опажају и у увиђајној документацији фиксирају предмети, трагови и друге околности значајне за разјашњење саобраћајне незгоде.

Да је у пракси све ово много занимљивије него у дефиницији, то најбоље знају наши „безбедњаци“. Једног хладног новембарског јутра сударили су се теорија и пракса. Тема је била мулажирање.

Мулажирање је метода којом се фиксира затечено стање на лицу места саобраћајне незгоде. То је метода коју користе криминалистички техничари у потрази за НН лицем или возилом. Наиме, на месту кривичног дела (па и на лицу места саобраћајне незгоде која има одлике кривичног дела) често затичемо трагове који могу бити предмет ове методе. Реч је о рељефним траговима, најчешће траговима обуће или пнеуматика у блату, песку, снегу и сл. Мулажирање представља изливање ових трагова (прављење одливка) чиме се добија негатив трага, односно позитив шаре обуће или пнеуматика. Касније се мулаж упоређује са шаром пнеуматика осумњиченог возила или обуће осумњиченог лица. У поступку изливања најчешће се користи гипсана каша, мада савремена пракса познаје и материјале на бази силикона. Применом ове методе врши се елиминација, а ако су на трагу примећени и добро мулажирани карактеристични детаљи (индивидуалне карактеристике које поседује сваки ћон или пнеуматик), овако се може вршити и идентификација возила или лица.

Сама метода се састоји из неколико корака:

- пронаћи и детаљно анализирати рељефни траг,
- пронаћи на трагу сегмент са добро израженом индивидуалном карактеристиком,
- очистити траг од страних материјала,
- оградити траг,
- направити гипсану кашу,
- пажљиво налити први слој, а затим и други (између слојева може се ставити „арматура“ – гранчице, штапићи, жица),
- заравнati површину мулажа и на њој написати податке о незгоди,
- сачекати да се мулаж стврдне (петнаестак минута), подићи га и очистити млазом воде или ваздуха,
- спаковати и транспортовати мулаж до места где ће се чувати и касније анализирати.

Такође, врло је важно и доказати да мулаж потиче са места кривичног дела. То се постиже фотографисањем, изјавама сведока, описом у записнику са увиђаја.

Да се вратимо на хладно новембарско јутро. А заиста је било хладно. Ивана Лазић и Бојана Селаковић су се питале зашто пракса није могла да сачека неко лепше време. Нажалост, злочин не бира када ће се десити.

На лицу места сачекала су нас три трага. Одмах смо их обезбедили и маркирали.

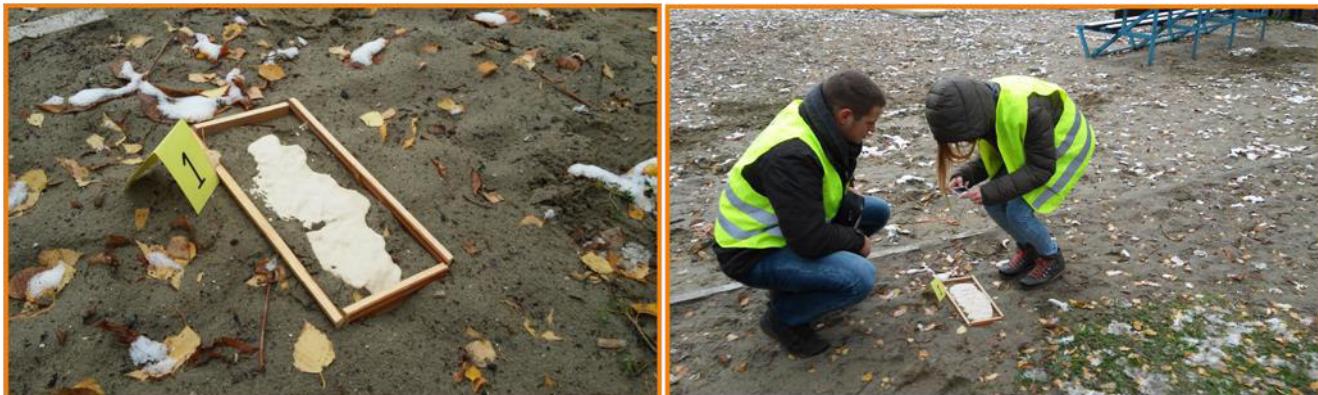
Три трага, три НН извршиоца, три злочина.

Трагови пронађени на лицу места

Први траг, рекло би се мушка особа. Злочин – непрочитана лектира у првом разреду, *Антигона*.
Други траг, траг зимске ципеле. Злочин – лажно пријављивање болова у stomaku да би се побегло са физичког.
Трећи траг, једва уочљив. Злочин – лош смисао за хумор на часу *Незгода*.

Три екипе теоријски врло поткованих форензичара приступиле су обради трагова. Фотографисали су трагове, узимали изјаве сведока, правили гипсану кашу и изливали пронађене трагове. Све је изгледало толико уиграно као да их је обучавао сам Horatio Caine из серије CSI Miami, а не скромни наставници Јовановић и Митрашиновић.

Стручна обрада трагова

Док се чекало да се одливци стврдну, тензија је расла.
Шта ако су кривци међу нама?!

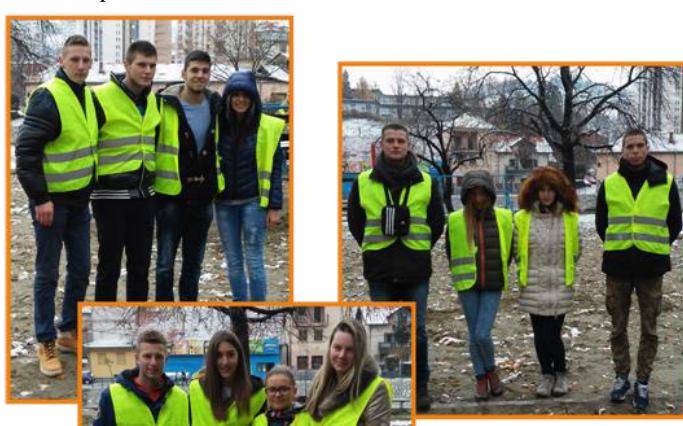
Након двадесетак минута мулажи су били готови.

Упоређујући изглед одливака са ћоновима осумњичених, полако смо вршили елиминацију. Круг се сужавао. Први је пао злочинац број 2 - Марија! Одмах је све признала. Тог дана је искористила забринутост професора Божовића и отишла са дугарицама у Арену на *продужени са млеком*.

Код трага број три, дошло се до двоје осумњичених-Сара и Сиђо. Анализирајући детаље и суочавајући једног од њих са чињеницама, брзо је пропевао. Владимире, Владимире...

Готови одливци

Први траг је највише мучио форензичаре. Вођа екипе, Филиповић, био је збуњен. Нешто се не уклапа. Сви осумњичени су чисти. Одједном му је синуло: „Професоре Митрашиновићу, молим Вас подигните своју ципелу!“

То је то. Злочини разрешени. Наука у служби правде је тријумфовала!

Александар Митрашиновић,
наставник саобраћајне групе предмета

Будући
увиђајци
IVC4

ПУТОВАЊЕ КРОЗ ИСТОРИЈУ КОСТИМА (БАРОК)

Барок је културно-уметнички правац који је владао у Европи од почетка XVII века све до половине XVIII века. Настао је у Италији, одакле се проширио по „старом континенту“ и неким колонијама. Име овог стила у костимирању долази од латинске речи „barocco“ што представља бисер неправилног облика. Само име већ наговештава присуство искључиво неправилних облика. Било је то доба хедонизма, преувеличавања, па се у складу с тим и мода тог времена може описати као препуна детаља, боја, разних дезена, али и скупих материјала.

На самом почетку овог раздобља уочавамо промене на крагнама, као изузетно важним детаљима. Крагне се сада спуштају и леже равно, а израђене су од богате чипке и лана.

Хаљине су високог струка, одакле се шире, дугачке, тако да цела силуeta делује врло широко. Деколтеј су наглашени, а рукави, најпре имају пухнаст облик, да би се касније нешто сузили у горњем делу, уз обавезан завршетак од канона чипке.

Мушкирци носе велике шешире, дубоке чизме, широке при врху, изрезбарене, док широке панталоне замењују уске хеланке (одећа мускетара). Кошуље су богато украсене чипком и доста велике. Шешире су са перјем, а комплетна одећа је живописна као и женска. У неком периоду су мушкирци чак и више декорисани од жена (добра Луја XIV).

Велике, локнасте перике су обавезни аксесоар за излазак код оба пола.

Материјали од којих се израђује одећа су врло богато дезенирани, најчешће мотивима фантастичног цвећа великих димензија. Често се боја губи до чисте белине, а присутне су и пастелне боје. Чипка се претерано користи и можемо је уочити на најневероватнијим местима.

У једном периоду у Француској је била забрањена употреба чипке за све слојеве друштва, осим за изузетно богате (у време кардинала Ришельеја). Тада се појавио чувени Ришельеј вез као замена за чипку.

Надахнут обиљем детаља, овај стил је инспирисао и многе композиторе тог времена да створе своја најбоља дела (Бах, Моцарт, Хендл...).

У данашње време бројни дизајнери налазе инспирацију у овом стилу.

Жанка Стanoјeviћ,
наставник текстилне групе предмета

СУКЊА: МИНИ, МИДИ, МАКСИ

Сличан шок који је изазвала Коко Шанел обукавши жене у мушки панталоне, изазвала је и британска креаторка Мери Квант својим радикалним скраћивањем не само сукње, него и панталона.

Легенда каже да се то десило на некој ревији године 1965, непосредно пред излазак манекенке на писту. Видевши како се девојка мучи са навлачењем дуге сукње и ходањем у њој, Мери Квант је узела маказе и сукњу скратила десетак сантиметара изнад колена. И док је она своју идеју окарактерисала као „ослобађајућу и практичну“ објашњавајући да кратка сукња „дозвољава женама да трче за аутобусом“, легендарни минић је постао симбол еманципације и слободе, који су у другој половини 20. века прихватиле жене свих узраса. Социолози и модни креатори су овај смео дизајнерски рез, чији је заштитни знак била манекенка Твиги (гранчица), окарактерисали и као „модну револуцију“, док се славна креаторка скромно бранила речима: „Нисам измислила мини сукњу, она је створена на улицама Лондона. Ја сам само правила једноставну одећу у којој је могло да се хода, скочи и трчи.“

Дуга историја сукње обилује разним значајним обртима, почев од старих Римљана, да су панталоне варварски изум, добре само за војнике и гладијаторе и то из практичних разлога, али недостојне властеле чији су представници, како мушки, тако и женски, носили оно што би данас назвали једноставном сукњом или дугом хаљином.

У време ренесансе, од 14. до 17. века, сукње постaju разметљиве, од тешке свиле, изvezене и богато набране, а шпанска мода, која је доминирала у Европи у 16. веку, облачи жене у кринолине. Кринолине су се носиле у 19. веку, а сама реч се односила како на жичане обруче, тако и на круте подсукње од лана и памука, проткане коњском длаком, које су постале модерне тридесетих година 19. века. Да би се постигао жељени волумен, преко такве кринолине се носило још око шест дугих унутрашњих подсукњи, што је било тешко и неудобно.

Крајем 19. века кринолина мења облик и почиње да се издужује, и то ка уназад, па је сукња све више равна

напред, а све бујнија позади, да би ускоро у класичном облику била потпуно потиснута из употребе. Међутим, кринолина на одређен начин живи и данас преко раскошних венчаница и балских хаљина.

Млађа и скромнија сестра кринолине је широка, богато набрана сукња до колена која се носила половином 20. века са уштирканим жипоном. Прослављена је у многим филмовима као што је, на пример, „Празник у Риму“ са Одри Хепберн. Аналитичари моде кажу да је филм „Бони и Клајд“ са глумицом Феј Данавеј допринео да миди сукња постане веома популарна шездесетих година прошлог века. Средње дужине, ни мини ни макси, обично до половине листова, високог струка, ове сукње су визуелно продужавале ноге, посебно у комбинацији са ципелама на високу штиклу. А пошто миди сукњу бије глас да пристаје свакој фигури, те да је добар избор за различите прилике, бар један модел у свом ормару и данас има скоро свака жена.

Да се мода врти у круг доказује и тексас сукња, комад гардеробе који су прославиле девојке широм света седамдесетих година прошлог века. Удобна, практична, она пролази у скоро свакој прилици. Сукња од тексаса је згодна за разна комбиновања, одлично се слаже са белом мајицом. Заправо, добро се слаже са свим мајицама, посебно са занимљивим принтом, који у тинејџерској варијанти често носи и неку битну животну поруку.

Сукње су важан комад одеће, од египатских фараона па до данас, у најразличитијим варијантама и комбинацијама, било да су дуге или кратке, с подсукњама или припијене уз тело, с фалтама, карнерима, шлицевима, апликацијама, воланима, наборима, асиметричне, на цветове, једнобојне, у више боја, од различитих материјала... Оне причају причу о људској историји, укусима који су се мењали, али и враћали, има их у музејима, на сликама старих мајстора, оне инспиришу модне креаторе кад спремају колекције за нову сезону, али и милионе жена које их свакодневно носе и комбинују са другим комадима одеће.

Љубица Папић,
наставник практичне наставе у текстилству

**АНКЕТА НОВИНАРСКЕ
СЕКЦИЈЕ ЗА УЧЕНИКЕ
УЖИЧКИХ СРЕДЊИХ ШКОЛА**

ШТА ПРОМЕНИТИ У ГРАДУ

Очистити град и порадити на смањењу загађености ваздуха.
Организовати више културних манифестација.

*Маријана Лазаревић,
Економска школа*

Организовати више градских прослава и манифестација на којима ће талентована деца

показати таленат широј јавности.
Град би требало да буде чистији.

*Јана Милосављевић,
Ужичка гимназија*

Уклонити псе луталице и смањити загађеност.

*Тамара Нинчић,
Медицинска школа*

Одржати више јавних дружења и забава. У граду би требало да се покрене нека акција за изградњу фабрике за прераду воде.

*Тамара Миловановић,
Ужичка гимназија*

У граду би требало поставити филтере на димњаке фабрика и зграда, јер дим и смог угрожавају живот становника.

*Момир Ђирковић,
Техничка школа „Радоје Марин“*

Требало би да град и грађани више користе пећи на пелет, јер би се смањила велика загађеност.

*Никола Максимовић,
Економска школа*

Град би требало да буде уређенији са више зелених површина за псе и љубимце.

*Богдана Пејчић,
Ужичка гимназија*

Град је превише загађен, и као такав није привлачан туристима, требало би да се направи нека атракција. И требало би више пажње и новца да се посвети првој хидроелектрани у Европи.

*Милија Љубојевић,
Техничка школа „Радоје Љубичић“*

ЕКОЛОШКА СЕКЦИЈА У АКЦИЈИ ОЗЕЛЕЊАВАЊА ГРАДА УЖИЦА

ПОШУМЉАВАЊЕ ВЕЛИКОГ ПАРКА

Многи су пре неколико година приметили болесне четинаре у Великом парку. Број оболелих биљака у међувремену се повећавао деловањем поткорњака. Због тога је велика површина морала бити искрчена. Град Ужице је 13.11.2015. организовао акцију пошумљавања овог дела Великог парка. У овој акцији учествовали су ученици основних и средњих школа.

То је прилика да се сетимо нашег суграђанина Ристе Тешића, сајџије, заљубљеника и заштитара природе. Он је на самом почетку 20. века предано радио на пошумљавању оголјеног Забучја (бор, смрча, канадски јасен, багрем, родно воће...), подизању Великог парка и паркова испред Суда и цркве, где је посађена и ретка врста, мечја леска којом се познаваоци поносе.

И наши ученици се поносе јер су учествовали у стварању ове шуме, а онај ко посади дрво иза себе оставља траг.

Еколошка секција

ЕКО СТРИП

Еколошка секција

ЗАВИЧАЈНИ КУТАК

Прошле школске године смо почели са уређивањем Завичајног кутка. То је посебно опремљен простор који садржи збирку текстуалног и картографског материјала, као и предмета из природе и материјалне културе, који су тематски поређани, тако да одражавају стање локалне средине у којој се школа налази. Наша идеја је да овај кутак најпре користимо у настави географије, историје и социологије, а касније у оквиру других наставних предмета и ваннаставних активности. Жеља нам је да код ученика развијамо осећање припадности локалној средини, као и њеном бОљем упознавању, неговању културе и традиције народа који живе на овом простору. Бригу око одржавања и освежавања садржаја углавном воде ученици у оквиру Географске, Историјске, Ликовне секције и Секције друштвених наука.

Чланови географске секције су у протеклом периоду за опремање Завичајног кутака израдили тематске карте о саобраћајно-географском положају Ужица и паное са текстом о географском положају и рељефним карактеристикама простора. Урађен је табеларни преглед климатских елемената израчунатих на основу десетогодишњих мерења, као и преглед броја становника за 41 насеље општине Ужице од 1948. до 2010. године.

Ученици из одељења СЦ су извршили рестаурацију експоната који су израђени од текстила и омогућили њихово излагање. Чланови Ликовне секције су ликовним радовима дочарали изглед нашег града. Поједини ученици и наставници из наше школе су даровали Завичајни кутак предметима који су некада коришћени у домаћинствима у нашем крају.

У наредном периоду се наставља уређивање Завичајног кутка осмишљавањем различитих активности. Једна од њих ће бити Конкурс за избор најлепше фотографије из нашег завичаја, затим израда карте речног слива Ђетиње, првобитно насељавање и археолошки локалитети нашег краја, сакупљање књига за завичајну библиотеку, одржавање тематских изложби и матина.

Свечано отварање Завичајног кутка је планирано за Светосавску недељу. Овим путем апелујемо да, уколико имате предмете који су остаци духовне или материјалне културе, будете наши дародавци.

Плетара – трмка – вршака

Плетара је, поред дубине, једна од првих кошница. Плетена је од дивље лозе, лесковог или врбовог прућа, у облику купе. Споља је премазана мешавином говеђе балеге и плеве како би се пчелама обезбедила равномерна температура. Саће је непокретно, па је вађење меда из такве кошнице тешко и непрактично, и подразумавало је убијање пчела, обично у септембру, о Крстовдану. Саће се исече и рукама цеди мед у посуду. Иако се данас мед центрифугом врца, још увек се може чути и тај традиционални израз.

Најчешће се једна трећина кошница остављала да презими и да се њима настави рад на пролеће. Уништене су се брзо надоконађивале наредне године јер су се због малог простора често ројиле. Први пролећни рој после двадесетак дана би се ројио поново, а следећи опет и тако док се не достигне пети потомак – беле пчеле. У нашој традицији по томе се назива чукунунуков потомак.

Плетара се данас употребљава веома ретко, јер даје мале приносе, а пчеларење њом је сурово и нерентабилно због гушења пчела. Пчелари је користе по традицији још једино за хватање природних ројева.

Дародавац: Милан Кнежевић, вероучитељ

Девојачка спрема

Девојачка спрема је део мираза који је девојка сама спремала. Састојала се од постельине, стољњака, пешкира, завеса, украсних јастучића, јоргана, ћилима, ноћне кошуље, марамица... Била је доказ шта и како девојка уме да ради, колико је спретна, вредна и вична ручном раду и домаћинству.

Пакована је и чувана у посебном нарочито украсеном дрвеном сандуку са поклопцем.

Дародавац: Душица Стаменић, наставник географије

Стручно веће друштвених наука и уметности

СТАРИ ЗАНАТИ

Ткање је један од најстаријих заната, настао из потребе да се човек заштити од хладноће. То је један од најраспрострањенијих заната наше културне баштине. Свака кућа у прошлости је имала разбој за ткање и све жене су знале тајне овог заната. Ткале су углавном простирке за кућу, ћилиме, покриваче, прекриваче, завесе, губере, сламарице, прекриваче за колевке, тканине за израду одевних предмета, разне врсте постељина и све што је било потребно једном домаћинству у то време. Предмети су се ткали од вуне, а користили су се и други природни материјали као што су нити свиле, конопље, лана, памука, а свака биљка је захтевала специфичан начин прераде и обраде. Свака породица је уносила мотиве са свог поднебља и из своје традиције, тако да ткање сматрају делом културног наслеђа. Иако је индустријска револуција донела автоматизацију производње у односу на ручни разбој, основни поступак ткања остао је у суштини исти до данас. Овај занат је живео до средине XX века, а са развојем индустрије пао је у заборав. У последње време основано је пуно удружења у Србији која покушавају да спасу ову креативну вештину. Ткање није само занат, ткање је врста уметности која омогућава маштовитост приликом слагања боја и мотива. Разбој је једна од најважнијих справа свих времена и најпростија справа која је икад конструисана. По истом принципу по којем ради стари ручни разбој, раде и велике фабричке ткачке машине које производе хиљаде метара материјала. За ручни разбој Тагора каже: „У производима ручног разбоја нашла је свој израз мађија живих осетљивих човечијих прстију, а његово пријатно лупање јесте у хармонији са музиком живота, међутим, ткачка машина је бежivotно, хладно тачна и монотона у раду“.

Зорица Васиљевић,
наставник текстилне групе предмета

Манифестација „Жена за сва времена” одржана је од 28. до 30. октобра 2015. године. Један од излагача је и Веселинка Чорбић која се бави ручним ткањем и са којом смо попричали о том старом занату.

Петља: Можете ли да нам се представите?

- Ја сам Веселинка Чорбић, из Ужица сам. Завршила сам пољопривредни факултет, смер заштита биља. У недостатку посла почела сам да се бавим ткањем и ево то радим данас и данас ми је звање ткаља.

Петља: Од када сте почели да се бавите овим послом?

- Од пре пет година.

Петља: Зашто вас је баш то привукло?

- Имала сам другарицу која је баш то радила и убедила ме да и ја то радим.

Петља: Одакле набављате материјал потребан за то чиме се бавите?

- Веома је тешко, пошто се у Србији материјал више не производи нигде. Све се то увози, па се сналазимо како знамо и умемо. Нешто наручујемо преко интернета.

Петља: Одакле вам идеја за ткање модела, користите ли неке модне часописе?

- Идеје долазе саме. Не користим ништа.

Петља: Да ли имате још неког да вам припомогне или све обављате самостално?

- Све радим сама. Имам ћерку коју то не занима и не помаже ми ништа. Имам и сина који припомогне, придржи, дода, оно што један дечак може. Али углавном све радим сама.

Петља: Какав разбој имате?

- Имам један стари разбој, једно тридесет година. Он је мали, метарски, кућни разбој који не заузима много простора и цео процес обављам у дневној соби.

Петља: Да ли сте излагали нешто у иностранству или само овде у Србији?

- У иностранству не, то је компликовано и трошкови су велики. Али јесам у Сомбору јер сам ја Војвођанка, па сам била на одмору тамо и игром случаја била је манифестација "Улица старих заната". Тамо сам излагала своје радове и углавном у Ужицу.

Петља: Да ли сте учлањени у неко удружење овде у Ужицу?

- Ову изложбу организује удружење „Жена за сва времена”, али они су ти који организују само поставке, прикупљају занатлије, али ту дружења нема.

Петља: Пошто имате фејсбук страницу да ли сте активни на њој, да ли редовно објављујете фотографије?

- Објављујем редовно слике, имам јако пуно пријатеља, али ипак није исто на сликама и уживо, то је нешто сасвим другачије.

Петља: Хвала вам што сте издвојили време за нас.

- Нема на чему, било ми је задовољство.

Новинарска секција

Веселинка
Чорбић (десно)
са новинаркама
Петље које
носе њене
моделе и
наставницом
Зорицом
Васиљевић

ИЗЛЕТИ И СЕЋАЊА

Поводом сећања на 200-годишњицу од Другог српског устанка (1815- 2015), чланови Историјске, Географске и Секције друштвених наука обишли су Горњи Милановац, Таково, Коштуниће и Добрињу.

Другим српским устанком 1815. довршен је ратни период борбе започете у Првом српском устанку за ослобођење од турске власти. Тековине овог рата, заједно са дипломатском борбом вођеном наредних 15 година, правно су потврђене од Турске, Хатишерифима из 1830. и 1833. чиме је добијена аутономија српске државе. Након доношења Сретењског устава 1835. године, када је укинут феудализам, по неким историчарима, српска револуција је завршена, а пут развоја државе на свим пољима отворен.

Портрет Михаиловог сина
Велимира, који је узео
презиме Тодоровић, по
Милошевом оцу

беспотребно патетичко губљење времена.

Међутим, добијање аутономије на простору већем од Београдског пашалука (за 6 околних нахија), за Србе није значило крај ослободилачке борбе. У току 19. века династија Обреновић ће у ослободилачким ратовима проширити државу на још 4 округа (нишки, пиротски, врањски, топлички) и 1878. стећи независност. Почетком 20. века у Балканским ратовима, Срби предвођени династијом Карађорђевић ослободиће Стару Србију (Рашку, Косово, Метохију и северну Македонију). У Првом светском рату помоћи ће ослободилачку борбу браће Срба и других које су такође сматрали браћом, са друге стране Дрине и Саве. Створиће нову државу у којој ће изгубити стару и полако утрти пут нестанку сећања на трновити пут избављања државе из тамновања под Турцима. После Другог светског рата, једина борба која се славила је борба коју су водили комунисти. Данас, чини се, Србима је историја постала терет и свако сећање на славне претке и догађаје доживљавају као

Револвер из кога је убијен кнез
Михаило

У Горњем Милановцу ученици су имали прилику да виде изложбу која је поводом овог јубилеја употребљена и експонатима других музеја. Историчар Александар Марушић (који се бави истраживачким радом) врло предусретљиво је преузео улогу кустоса и садржајно и интересантно упутио ученике у период Другог српског устанка, давао исцрпне податке о свему што их је интересовало у вези изложених експоната, а потом и улогу водича до Музеја Другог српског устанка и цркве Брвнаре у Такову.

Ученици испред слике Паје
Јовановића „Таковски устанак“ и
остатка таковског грома

Музеј рудничко-таковског краја у
Горњем Милановцу

Ученици испред устаничке
заставе

Зграда Музеја Другог српског устанка у Такову је задужбина краља Александра Обреновића из 1891. године. Саграђена је за потребе основне школе у таковском срезу по најсавременијим нормама ондашњег времена. Са крајим прекидима, у ратном периоду, школа је радила до 1981. Реконструисана је и адаптирана за потребе музеја 1993. и 1994. године. На народном сабору, на Цвети, пред окупљеним народом, уз благослов Мелентија Поповића (игумана манастира Враћевшница) Милош Обреновић обукао је свечано одело, наоружао се, развио своју војводску заставу и објавио устанак речима:

„Ево мене, ето вас - рат Турцима”, а затим је заставу предао Сими Паштрумцу.

У питомој долини села Такова где је подигнут Други српски устанак, Милошев син, кнез Михаило, приликом посете 1865. установио је традицију „Таковског грма”, откупив земљиште око столетних храстова и прогласио га јавним добром, које је народ у знак захвалности назвао „Кнежеве ливаде”.

У време Милана Обреновића 1887. године, подигнут је „Споменик под таковским грмом”, 1990. године постављена је спомен-скупина, рад вајара Петра Убавкића, чиме је спомен комплекс заокружен и 1994. ово место је проглашено за културно добро од историјског значаја.

Етно село Коштунићи

Споменик Милошу Обреновићу у Добрињи

Чланови Историјске секције Техничке школе „Радоје Љубичић“ 19. августа 2015. били су на традиционалном обележавању Церске битке у Текеришу, у организацији Друштва историчара и Друштва српских домаћина из Ужица. Том приликом обишли су Гучево, музеј и муселимов конак у Ваљеву.

У оквиру обележавања Првог светског рата у Народној библиотеци у Ужицу одржана је промоција књиге „Срби на Корзизи“ аутора Зорана Радовановића којој су присуствовали и чланови Историјске секције.

Историјска секција

ЗАПЕТЉАНЕ СТРАНЕ

ОБЕЛЕЖИЛИ СМО МЕЂУНАРОДНИ ДАН БРОЈА π

Сваког 14. марта слави се Дан броја π и то почев од 1988. године, када је физичар Лери Шо предложио да се овој математичкој константи посвети празник. По англосаксонском начину записивања датума, где се прво записује месец па дан, 14. март је 3.14. што одговара приближној вредности броја π . Занимљиво, на овај дан је 1879. године рођен један од највећих светских умова - Алберт Ајнштајн.

Број π дефинишемо као однос обима и пречника круга. Стари Грци су помоћу канапа мерили обиме разних кругова – на пример бачви како би израчунали колико вина у њих стаје – и кад год би их поделили дужином пречника, увек су добијали вредност броја π . Они су још тада схватили да су се срели са несвакидашњим бројем. Наиме, π је један од најпознатијих ирационалних бројева. Такви бројеви се не могу представити као разломак, а иза децималног зареза садрже бесконечно много цифара које се никују без икаквог правила и понављања. Број π није само ирационалан, мистериозан је на још један начин – он је трансцендентан. То значи да не постоји алгебарска једначина за коју би π био решење. Најчешће се заокругљује на 3,14. Познат и под називима Архимедова константа и Лудолфов број, он се појављује у огромном броју једначина које описују природне појаве. Тако π одређује брзину којом падају кишне капи, начин на који се шири и скупља светмир и прелама светлост или вероватноћу нестајања живих врста.

На Дан броја π се традиционално у свету организује такмичење у памћењу децимала овог броја. Гинисов рекордер је Кинез Чао Лу, студент хемије, који је запамтио 67 890 децимала. Он се за овај подухват спремао 4 године. Децимале је рецитовао 24 сата и 4 минута.

Наша школа 13.3.2015. године је одржала општинско такмичење у памћењу децимала броја π . У веселој атмосфери и са пуно концентрације, наших 25 такмичара је постигло запажене резултате.

1. место: Стефан Миросављевић, Техничка школа „Радоје Љубичић“ - 250 децимала

2. место: Лука Терзић, Основна школа „Алекса Дејовић“ - 236 децимала

3. место: Немања Митровић, Основна школа „Алекса Дејовић“ - 213 децимала

Победник Стефан Миросављевић и директор школе Иван Марић

$\pi = 3,14159265358979323846264338327950288419716939937510582097494459230781640628620\dots$

МАТЕМАТИЧКИ ПРОБЛЕМ ИЗ ВИЈЕТНАМА

Осмогодишњаци у Вијетнаму на часовима математике решавају математичке проблеме за које образовани одрасли људи код нас немају решење. Један такав проблем је математичка слагалица код које је потребно у празна поља уписати бројеве од 1 до 9 тако да се поштовањем редоследа и приоритета операција (множење и дељење имају предност у односу на сабирање и одузимање) добије број 66. Да ли сте ви дорасли оваквом задатку?

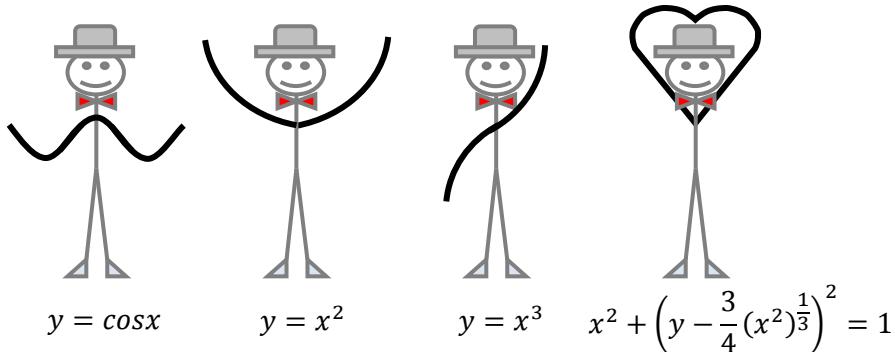
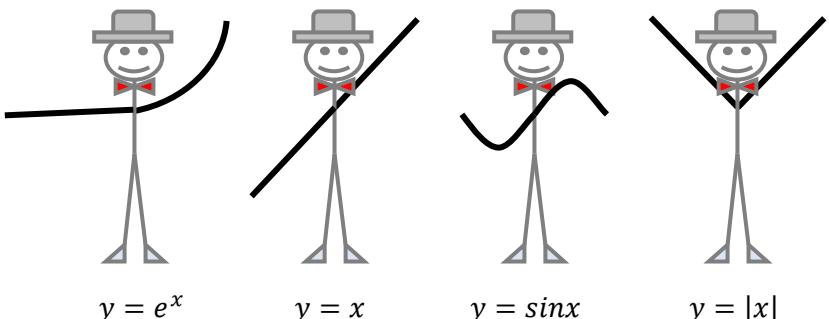
Дубравка Митрашиновић,
наставник математике

+	x	-	=
13	12	11	10
x	+	+	-
:	+	x	:

ЗАПЕТЉАНЕ СТРАНЕ

РАЗИГРАНЕ ФУНКЦИЈЕ НА ПЛЕСНОМ ПОДИЈУМУ

Дубравка Митрашиновић, наставник математике

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ?

- Реч математика потиче од грчке речи **máthēma**, која значи учење, студије, наука.

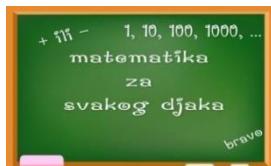
- **Нула (0)** је једини број који не може да се представи римским бројевима.

- Знате ли за магију **броја 9**? Помножите било који број са 9 и затим саберите све појединачне цифре резултата док не добијете једну цифру. Збир ових цифара даће вам 9.

- Грчки математичар **Питагора** је у израчунавању једначина користио мало камење. Отуда је име калкулатор настало од грчке речи за шљунак.

- Да ли сте чули за **Фиbonачија** и његов низ? То је низ бројева у којем је сваки број једнак збиру предходна два броја. Ево, на пример: 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13... и тако даље. Семенке на сунцокрету поређане су управо по овом низу.

МОЗГАЛИЦЕ

Лети јато гусака, а једна гуска их угледа са земље и обрати им се: Баш је вас много тамо горе. Сигурно вас има 1007? Гуска из јата јој одговара: Кад би нас било још овога, и још пола од овога и још једна четвртина од овог броја и још кад би нам се ти придружила, тек онда би нас било 100. Колико је гусака у јату?

(Гусака има 36)

У једном одељењу када ученици стану у исти број врста и исти број колона, има их вишак 6, а ако додамо по једну колону и врсту празних места је 5. Колико има ученика у одељењу?

(Ученика има 31)

Славица Савковић,
наставник математике

НАЈВЕЋЕ НАУЧНО ОТКРИЋЕ У 21. ВЕКУ

Шта је божија честица или Хигсов бозон?

Ово је прича да се деци и одраслима мало приближи наука

Све око нас је састављено од атома толико сићушних да не можемо да их видимо чак ни под микроскопом. Научници су открили да се атоми сastoјe од још мањих честица (неутрона, протона и електрона), а онда су закључили да се те честице сastoјe од још мањих кваркова и Хигсовых бозона.

Ако желиш да видиш од чега је нешто направљено, мораš да га раставиш. Проблем са протонима је тај да не зnamо са чим да их разбијемо. Научници су се сетили да направе тунел у коме се два протона сударају и растурају на саставне делове. У томе се онда траже бозони. Али, како да их убрзамо што више да би се јаче сударили? Одговор је – магнет. Направљен је тунел дугачак 27km испод Женеве (CERN) у коме магнети убраzавају протоне до 99% брзине светlosti.

Постојање ове, како је зову, „божије честице“ претпоставио је научник Peter Higgs 1964. године. Његова теорија твrdи да је празан простор у ствари неко поље (које стварају ови бозони) кроз које честице пролазе. Неке честице реагују са тим пољем и онда добијају масу, а one које немају интеракцију уопште немају масу.

Аналогија са снјежним покривачем

Замислите огромну снјежну подлогу, равну, белу, непрегледну. Хоћете да је пређете. Ако сте скијаш, скијама ћете врло лако прећи. Скије не тону у снег и крећете се великом брзином.

Ако хоћете да прођете кроз снег и при томе сте у патикама, стално ћете имати проблем са тим снегом, упадаћете и кретаћете се споро.

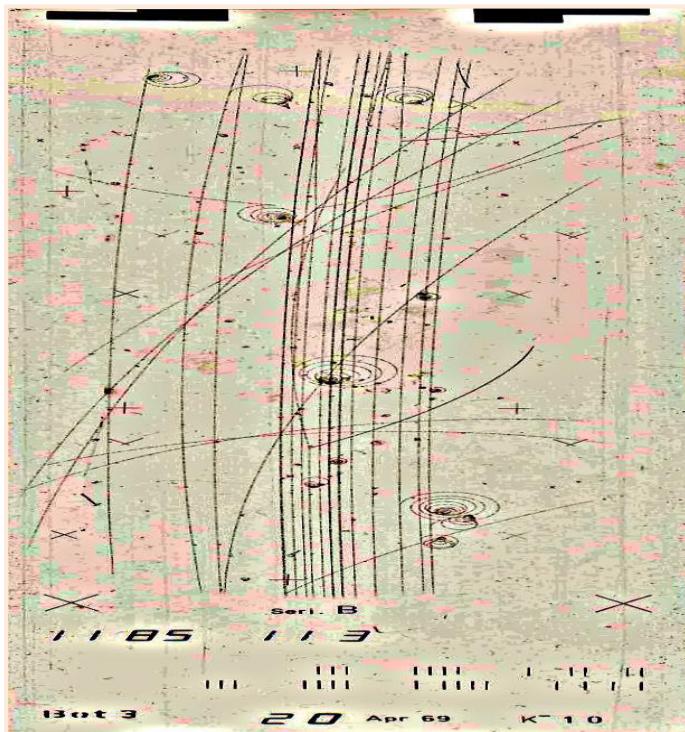
Ова прича помаже да схватите ову научну претпоставку. Снег је Хигсово поље, а пахуље су наши Хигсови бозони или „божије честице“. Значи, ове честице су одговорне за масу свих других честица.

Бозони су доста велике честице и распадају се одмах пошто настану. Да би доказали њихово постојање, морамо их створити и онда детектовати.

У CERN-у 4. јула 2012. два независна инструмента (ATLAS и CMS) су потврдили постојање до

тада непознате честице, чија је маса 133 пута већа од масе протона, што се поклапа са масом Хигсог бозона.

Ово је слика настала при судару протона. Ове заокружене тачке су нове честице.

Зашто је важно да Хигсов бозон постоји?

Од 1970. године физичари користе теорију која се зове Теорија стандардног модела. Она сасвим добро објашњава интеракцију између елементарних честица. Највећи проблем с том теоријом је то што није доказана честица одговорна за масу. Проналаском овог бозона се потврђује идеја „Великог праска“ и „Теорија стандардног модела“. Сада физичари могу да одахну и крену даље у нове изазове.

Анела Милетић,
наставник хемије

29. ФЕБРУАР - ЗАШТО?

ЛАТИНСКИ – FEBRUARIUS

ЕНГЛЕСКИ – FEBRUARY

КОД ХРВАТА – ВЕЛЈАЧА

Година 2016. је преступна, што значи да ће фебруар имати 29 дана.

Од када је измишљен, фебруар је служио реформаторима календара као згодно место за исправљање грешака и корекцију календара.

У најстарије доба древног Рима, календар је имао само 10 месеци. Година је почињала мартом, а завршавала се децембром. Период између ова два месеца се није бројао. Да би попунио ову празнину Нума Помпилије,

други од 7 римских краљева, додаје јануар и фебруар. Тада је у употреби био лунарни календар, календар усклађен са месечевим фазама, а година је трајала 354,38 дана.

Календар је почeo да се прави према кретању Сунца 45. године пре наше ере. Пошто је година по овом календару краћа од праве године, одлучено је да свака четврта година буде преступна. Преступни дан се додаје, наравно, фебруару. Реформу календара иницирао је Јулије Цезар, па је њему у част календар добио име јулијански календар.

секција Занимљива наука,
Нада Каримановић, наставник физике

АДОЛЕСЦЕНЦИЈА И КРИЗА АДОЛЕСЦЕНЦИЈЕ

Нормативни развој

Адолосценција обухвата период живота од детињства до зрелог, одраслог доба. Овај сензибилни период живота у развоју сваког човека се битно издаваја од периода детињства са једне стране и одраслог доба са друге стране. Више него било који период у развоју, адолосценција је условљена сложеним међусобним односом биолошких, психолошких и друштвених (културалних) чинилаца.

Елементи фаза у развоју адолосценције

I Биолошки развој

Физички развој

Полно сазревање

II Психолошки развој

Рана адолосценција 12-15 г.

Права адолосценција 15-18 г.

Циљ: Достицање полног идентитета

Касна адолосценција 18-26 г.

Циљ: процес формирања пуног идентитета

III Развој друштвених и моралних норми у понашању

Биолошко сазревање почиње убрзаним растом у висину и првим знацима телесног полног сазревања.

Полно сазревање дечака наговештава се секундарним сексуалним одликама, да би се тек од 13. до 16. године појавила прва ерекција, а око 14. године прва ејакулација.

Код девојчица, полно сазревање почиње, у просеку, две године раније него код дечака, појавом секундарних полних одлика - заобљавање тела, пубична маљавост, раст дојки. Менарха се у просеку јавља пре 13. године.

Психолошки развој је у ствари стални процес прилагођавања на биолошка достигнућа са циљем достицања полног и општег идентитета, способност за избор животних циљева и спремност да се прихвате моралне норме дате културе и друштва.

Млада особа која је успешно разрешила све задатке психолошког развоја, има осећање задовољства сопством, тј. добро се осећа у својој кожи. Организује квалитетне односе са особама из свог окружења. Овај период развоја обележава и потреба младог човека за реализацијом сексуалне жеље.

Развој друштвених и моралних норми у понашању подразумева преобразај свести детета у свест одрасле особе који је условљен утицајем породице и друштвених институција (школа...).

Адолесцентна криза

Током сазревања, имајући у виду да је човек био-психо-социјално биће, јављају се проблеми ауторитета, идентитета и проблем сексуалности.

...младост је срећна јер за њу постоји будућност.

Јохан Волфганг Гете

Криза ауторитета

...кад лав рикне, задрхте животиње

докле његов глас допире.

Франсоа Рабле

Ово је ситуација у којој постоји конфликт или неслагање између носилаца ауторитета (родитељи, наставници и друге важне одрасле особе) с једне стране и потреба адолосцента са друге стране. Криза ауторитета се испољава протестним и бунтовним понашањем адолосцента, најчешће без већег клиничког значаја.

Криза идентитета

Ако си се упутио према циљу и путем почeo да застајеш да камењем гађаш сваког пса који лаје на тебе, никада нећеш стићи на циљ.

Фјодор Достојевски

Настаје када адолосцент, у процесу сазревања, не успева да интегрише разноврсне податке до степена којим се обезбеђује задовољство у сопственом идентитету. Често су збуњени питањима која себи постављају - ко сам, чemu тежим, како се осећам у сексуалној улози, какав би требало да будем. Кризу идентитета често прати анксиозност (узнемираност), појачана агресивност, осећај усамљености, инфириорност. Ови осећаји могу бити камен темељац за настанак озбиљних поремећаја у одраслом добу као што је схизофренија и депресија.

Криза сексуалности

Љубав гледа кроз наочари кроз које јој се бакар причињава златом, беда богатством, а крмљи бисерима.

Мигуел де Сервантес

Ова криза произилази из сукоба потреба за задовољавањем нарастајућих сексуалних потера с једне стране и немогућности њихове реализације са друге стране.

Адолесцентна криза је заправо болан начин преласка из детињства у одрасло доба. Најчешће се завршава успостављањем идентитета младе особе који подразумева достицање полне зрелости као и усвајање радно-социјалних норми и постизање успеха у тој сferи.

Нажалост, адолосцентна криза може изазвати или појачати неке страхове, стрепње, оклевавања и нове конфликте који могу означити почетак озбиљних менталних оболења, који захтевају помоћ доктора медицине.

Често истакнути познаваоци ове области кажу да је адолосцентна криза „болест младалачког доба“, као што је бисер „болест школске“.

Марина Драгашевић,
доктор медицине

А САД, ОЗБИЉНО О ШКОЛИ СА ШАЉИВЕ СТРАНЕ

Упознаћу вас са увек новом, актуелном и занимљивом игром за све генерације ученика.

Игра се зове: ОДГОВАРАЊЕ

Како се игра?

Учесници: ученик, наставник, шаптач (учеников помагач), доушник (наставников помагач)

Средства за игру: један дневник и једно звоно

Трајање игре: максимално 45 минута

Циљ: постићи што бољи резултат са што мање напора

Правила: игру почиње наставник, тако што ученику постави питање на које ће овај тешко (или никако) одговорити. Што је питање неразумљивије, сложеније и са мање смисла, игра је узбудљивија. Ученик се труди да што приближније, самостално, или, што је чешће, уз помагача, одговори на задато питање и освоји што више бодова. Бодови се популарно зову оцене и могу да буду: минимални 1 (непожељно) и максимални 5 (недостижно). Да би игра била занимљива, постоје и још неки знаци – тачке, цртице, зарези, који се уписују у посебну наставникову свеску, у коју ученик нема увида. Обично служе да збуне и једне и друге.

Постоји и друга варијанта одговарања, а то је писмено. Оно има више видова – контролни, тест или

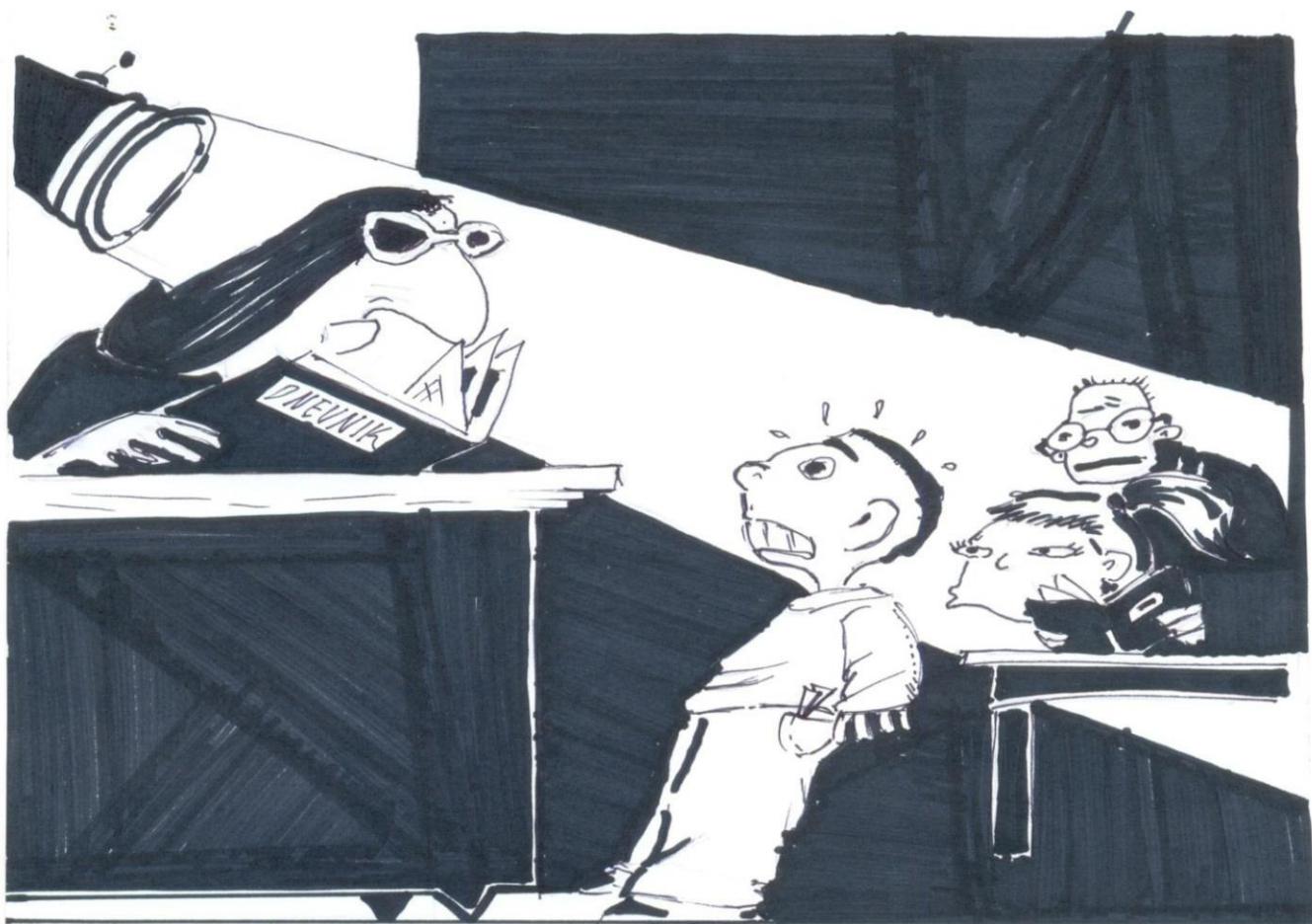
писмени задатак. Да би игра била узбудљива, ученици се деле у две групе – прву и другу. Ту ступа на снагу нова врста помоћи – преписивање!

Има више типова преписивача: преписивач – професионалц (користи сва средства модерне технологије), преписивач са колена (повремено успешан), преписивач – аматер (обично погрешно препиши). Важна је напомена да су ефекти преписивања много јачи ако се преписује из исте групе.

Што је ближи крај другог полуодиша, ова игра је све чешћа. Кулминација се постиже последњих дана школске године када у игру улазе родитељи, родбина, разредне старешине, психолог, педагог, па и директор лично. Што је више учесника, игра је занимљивија.

Савет: да бисте добили у овој игри, потражите помоћ педагога да вас пре почетка игре научи важним правилима: како да у овој игри победите противника, односно наставника и освојите максималан број бодова, и тако лакше упишете наредну школску годину или жељени факултет. А пре тога да вас родитељи пусте да заслужено на најлепши начин проведете летњи распуст!

*Маријана Јоловић,
педагог школе*

Аутор цртежа: Јанко Ружић, ПТ1

ГДЕ РЕЧИ НЕ ВРЕДЕ, МУЗИКА ПРОГОВАРА

Тимови за заштиту ученика од насиља **Медицинске школе, Техничке школе „Радоје Љубичић“ и Економске школе** организовали су у холу Медицинске школе, 25. 11. 2015. године, такмичење у КАРАОКАМА под називом „ГДЕ РЕЧИ НЕ ВРЕДЕ, МУЗИКА ПРОГОВАРА“. У жирију су била два професора наше школе, професор музичког Драган Мирчић и професор Александар Арсић, као и професорка Медицинске школе Гордана Рогић. Пред публиком је приказан и краћи спот „НЕ РУГАЈ СЕ!“

Седамнаест ученика представило се публици, а најбољи су били: Бојана Сретеновић и Тамара Грашиловић из Економске школе, које су поделиле прво место, друго место била је ученица Медицинске школе Татјана Николић, а треће место је заузела Невена Секулић из Медицинске школе.

Трошлани жири (слева надесно): Александар Арсић, Гордана Рогић и Драган Мирчић

Новинарска секција

ФРИЗЕРИ И „КОСА“

„Коса“, филм који је вероватно већина нас гледала више пута, ипак је мање познат млађим генерацијама. Настало је као производ антиратног бунта 1979. у режији Милоша Формана, базиран на истоименом бродвејском мјузиклу из 1968. Говори о сеоском младићу који је регрутован за Вијетнам и који на свом путу, игром случаја, постаје добар пријатељ са групом хипика, што касније у потпуности мења ток његовог живота.

Мјузикл је после Бродвеја постављен у низ других земаља укључујући и бившу Југославију.

Атеље 212 је 2009. године добио ауторска права за нову поставку која је била једна од најпосећенијих.

Ипак, оно што ученике личних услуга повезује са целом овом причом је сарадња са Удружењем грађана „Сцена“, тј. Школом глуме „Моја глума - моји снови“ под вођством глумице Тање Јовановић, који су чувени мјузикл прилагодили овом времену и извели у ГКЦ-у у мају 2015. Наиме, фризери првог и трећег разреда са наставницама практичне наставе су учествовали у припремама младих глумца за пробе као и за премијеру. У току сарадње која се одвијала у школском фризерском салону, просторијама позоришта и ГКЦ-а осмишљено је и урађено преко сто

фризура. На самој премијери око двадесет фризура је трансформисано током саме представе више пута.

Оно што је ученицима било занимљиво је начин рада под различитим условима, временским и просторним ограничењима и допринос нечemu ван оквира фризерског салона. Они су увидели колико могућности пружа ово занимање и колико се мора радити на сталном личном усавршавању.

Надамо се да ће и будуће генерације имати прилике и интересовања да буду део сличних пројекта.

Биљана Урошевић, наставник практичне наставе у личним услугама

ЉУБИТЕЉИ ШАХА ПРОТИВ НАСИЉА

У организацији Тимова за борбу против насиља и шаховских секција **Техничке школе „Радоје Љубичић“, Медицинске школе и Економске школе**, организован је шаховски турнир под називом „Љубитељи шаха против насиља“. Такмичењу су се прикључили и ученици из Ужичке гимназије и Техничке школе. Било је укупно 33 учесника, наставника и ученика, из ових школа. Турнир је одржан 21.12.2015. године. Такмичење је прошло без проблема, у пријатељској и фер атмосфери.

Најуспешнији такмичари на овогодишњем турниру били су:

- 1. место:** Драган Митрашиновић, Лука Лазовић и Војислав Караклић,
- 2. место:** Михаило Ђорђевић,
- 3. место:** Дарко Јовановић.

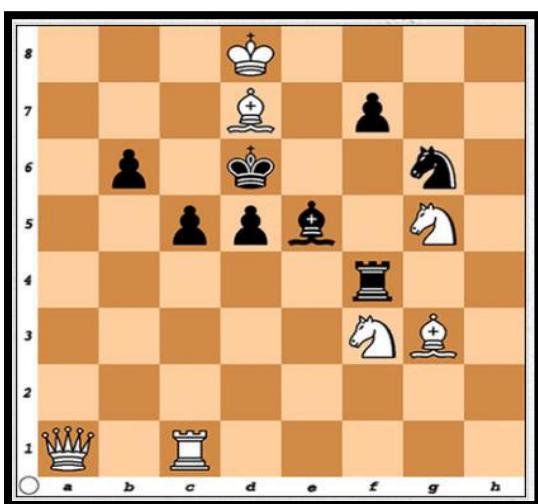
Наши најуспешнији наставници су били Драган Вранешевић и Станислав Тодоровић, а најуспешнији ученици: Дарко Јовановић, Милица Јубојевић и Дарко Јевђић.

У просторијама наше школе одржано је 21.12.2015. године такмичење у шаху под називом „Љубитељи шаха против насиља“. Било је доста учесника, нисам очекивала толики одзив. Учесници су били напети иако су то крили. Изненадио ме број девојака, које су биле храбре да се супротставе дечацима, па чак и професорима. Жеља за победом је била велика, али није било љутње након изгубљене партије. Морам признати да је неким професорима било криво када их победе млађи противници или бивши ћаци. Кроз разговор са учесницама сам дошла до закључка да највећом конкуренцијом сматрају старије професоре. Прво место су заузели најмлађи учесници, што ми је драго. Нико се није предавао, а највећи борци су били најмађи.

Коментар новинарке часописа Петља, Милкице Гачић

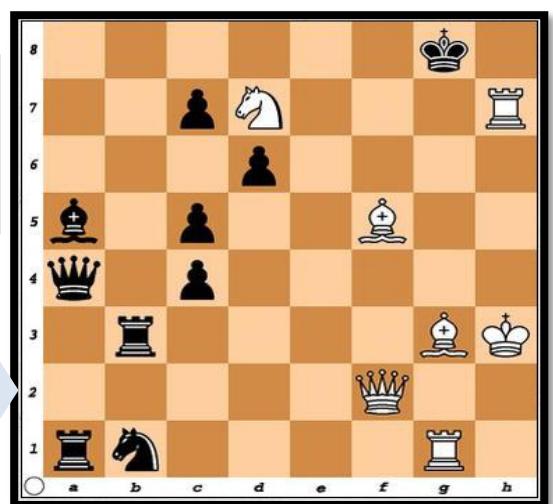

Чланови Шаховске секције припремили су за наше читаоце два шаховска проблема.

Први проблем:
бели даје мат
црном у два
потеза, бели је на
потезу.

Други проблем:
бели даје црном
мат у два (али
само два) потеза.
Бели је на потезу.

ИНТЕРВЈУ СА ЈЕДНИМ ОД ТАКМИЧАРА ТУРНИРА ЉУБИТЕЉИ ШАХА ПРОТИВ НАСИЉА

Петља: Када си почeo да се бавиш шахом?

Драган: Пре око пет година.

Петља: Шта те највише привлачи и због чега си почeo да играш?

Драган: Привлачи ме стратегија, као и такмичења, а игру су ми показали отац и деда и свидела ми се.

Петља: Која је твоја стратегија (тактика) за победу?

Драган: Не постоји нека посебна тактика, углавном играм сигурне варијанте и покушавам да казним грешке противника.

Петља: Да ли ти тешко пада пораз?

Драган: Па пре неколоко година веома тешко сам подносио поразе, лупао бих главом о зид и плакао, али од тада сам почeo да играм шах углавном ради забаве и са опуштенијим ставом нервирање је нестало.

Петља: Какви су били противници?

Драган: Већина је била солидна, али нисам имао великих проблема.

На питања је одговарао ученик
Ужичке гимназије Драган
Митрашиновић.

МЕЂУНАРОДНИ ДАН ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

У склопу обележавања Међународног дана особа са инвалидитетом, 3. 12. 2015. године, Удружење инвалида дечије и церебралне парализе из Ужица организовало је пригодан програм у Градском културном центру. Ученици наше школе су имали прилику да обележе са њима тај дан тако што су представили на модној ревији моделе које су сами шили.

Догађају је присуствовао велики број професора и ученика наше школе, као и чланови Новинарске секције, пружајући подршку учесницима у програму.

Новинарска секција

НИСУ НАШЕ ПОТРЕБЕ ДРУГАЧИЈЕ ОД ВАШИХ, ЈЕР СМО МИ ДЕО ВАС, ВИ ДЕО НАС И СВИ ЗАЈЕДНО МОЖЕМО СВЕ

Када сам почела да пишем овај текст, желела сам да вас упознам са нашим, првенствено пријатељима, а тек онда сарадницима из Удружења МНРО „Анђели“. Наша сарадња је почела пре много година и прерасла је у велико пријатељство. Број чланова и начин рада овог удружења је нешто што је променљиво, и небитно у односу на све оно што је наша досадашња сарадња донела. Имала сам срећу да их упознам и проведем доста времена са њима. Мислим да ће ова прича помоћи многима да схвате њихову величину, истрајност и борбу са свим недаћама које им је живот донео и да ће нас научити да ценимо оно што имамо, ма колико то мало било. О томе просудите и сами када прочитате оно што ми је председница удружења Тања Селаковић испричала о њеним члановима.

„Од дана када су дошли на овај свет и постали неко, нико не може да нам да упутство и ниједна књига на свету не може да нам да инструкције како живети у друштву које раздаваје особе са потешкоћама у развоју као оне са „посебним потребама“. Посебне потребе има свако, и свако је само особа за себе, и то је оно што прави разлику између нас, јер сви смо другачији једни од других. Уз борбу која обухвата прихватање тешко је снаћи се и бити сатеран у ћошак неразумевања, а потребна је само подршка и охрабрење, јер и они сами воде своје унутрашње спознаје и борбе. Замишлите себе, своју децу, своје ближње са свим тим тешким борбама, а потребно је само мало лепих речи, речи разумевања, потребно је научити живети са тим, знајући да вас средина врло често неће подржати и неће вам учинити нимало лакшим све то.“

Удружење ментално недовољно развијених особа „Анђели“ Ужице постоји због њих. Увек су им врата и наша срца отворена јер ту је и њихов други дом. Они ту проводе дане, друже се, глуме, певају, смеју се, радосно дочекују госте. „Њихов свет“ показаће да су драга бића, непоновљива и неупоредива. Они су истовремено и велики и мали, деца и одрасли, отворени и искрени, без предрасуда, пуни поверења и захвални за сваку пружену прилику, сваку лепу реч, испружену руку, загрљај. Деца, млади и одрасли по годинама, али не и по исткуству. Они живе свој живот, а наши циљ је да се приближији њихов свакодневни живот, да се разуме њихов поглед на љубав, њихов свет, њихова машта, њихов хумор, њихове мале туге и велике радости. Да нас они науче неким стварима које смо давно заборавили, пошто живимо у свету лишеном основних вредности. Они несебично воле, слободно и ослобођено било каквих условности показују љубав, а ми смо заборавили управо шта је бескомпромисна љубав, шта значи дати љубав, показати је без икаквих стега, шта значи живети слободно и пробуђено без икаквих форми и кочница којима ми робујемо. Дивно је видети до које мере они отворено комуницирају и показују своју емоцију. Није их тешко разумети после неколико сати проведених са њима, њихов живот и погледе на свет.

Mladen Teofilovic

Они нису Даун, Аутизам, Ретардињо, Дебил, Специјалац и сл. Они имају своја имена и тако се зову: Данијела, Верица, Милица, Тијана, Бојана, Снежана, Марина, Нада, Наташа, Невена, Маријана, Лазар, Здравко, Ненад, Пеђа, Огњен, Данијел... Неки од њих су запослени, раде, живе свој живот, упркос предрасудама са којима се и они и њихови родитељи суочавају.

Један од њихових изабраних путева води кроз њихово образовање, радно оспособљавање, едукацију, сазревање и опредељење за будући живот кроз вашу школу. Сви они знају за Техничку школу „Радоје Љубичић“ и шта она нуди. Многи од њих су учили у њој, многи ће учити у њој. Заједнички циљ нам је да разбијемо предрасуде, јер оног тренутка кад имате директан контакт са њима схватите колико и шта могу. Ваша топла реч је њима загрљај, ваш осмех је њима знак пажње, ваше разумевање је њихова и наша снага. Искрено се надамо да ће се наша сарадња наставити и даље, кроз све ваше и наше дивне заједничке активности, помоћ и подршку. Велико нам је задовољство да имамо за циљ да упознамо ширу јавност са тим да су интелектуално ометене особе равноправни чланови нашег друштва и да имају своје таленте, потребе, жеље и осећања, да умеју да воле и радују се подједнако као и сви, да могу да учествују у културном животу града, јер заједно можемо све.

Хвала вам за све што чините за нас!“

Када сам писала овај текст, чинила сам то са великим радошћу што вас упознајем са овом дивном децом и добрим људима, а истовремено и са великим тугом, јер једна од чланица Удружења од недавно, нажалост, није више са нама. Ова прича ће бити посвећена и сећању на њу и на тренутке које смо проводили дружећи се.

Слађана Николић,
наставник практичне наставе у текстилству

СРЕЋУ ЧИНЕ МАЛЕ СТВАРИ

Верица Радојчић, ученица из одељења ПСЦ2, освојила је друго место на такмичењу у беседништву под називом „Беседе у Зоранову част“. Такмичење је одржано 21. фебруара 2015. године у нашем граду, а надметало се укупно десет учесника. Тема овогодишњег такмичења био је један од цитата Зорана Ђинђића: „Живот је оно што од њега направимо. И Србија је оно што од ње направимо.“ Својом ведром поруком, искреношћу и природним наступом, Верица је успела да освоји и публику и жири и оствари овај значајан успех.

„Живот је оно што од њега направимо. И Србија је оно што од ње направимо“

Борба са непријатељем. Борба са болешћу. Борба за живот. Има истине у речима да вас оно што вас не убије ојача. Према томе, у Србији живе јаки људи. Само, знају ли то они који имају среће да живе лако, без проблема, они којима живот није стална борба, стрепња? А живот је саткан од успона и падова...

Може ли беседа да буде прича о једном животу? О животу девојчице која је остала без родитеља и памти их само као сене које измичу у сну, кад јој се учини да им је најближе? Њих је изгубила, а нове је нашла у васпитачима и наставницима. Породица није онда, пре девет година, пошла са њом, али је стекла нову, у граду који јој је био стран.

Ужице је заменило Београд, један дом други. О Београду више није размишљала, а некадашњи дом се трудила да заборави. Покушавала је, целим бићем се трудила да се што пре спријатељи са градом који је тек постао њен. Као да је журила да заувек прекине везе са својих првих десет година живота.

А није било лако. Јер, тамо су негде, можда у Београду или у неком другом граду, живела њена браћа и сестра. И отац. И мајка. Али, нико од њих више није био заједно.

Да би наставила са животом далеко од свега што зна, морала је да заборави. Да научи да слуша. И да говори. Да научи да воли и отпости. Да настави да се бори, као и претходних десет година. Све је било на њој.

Данас могу да кажем: то сам ја. Ја сам неко. Идем у специјално одељење и не стидим се тога, већ то видим као предност и могућност да добијем више пажње и посвећености својих наставника. Мој живот је и даље борба за опстанак, борба за место у друштву, борба за бољу будућност. Можда ћу заборавити прошлост, али будућност је моја и нећу лако одустати. Свесна сам да је живот само оно што сама од њега направим. И, зато не тражим ништа. Трудим се да сваког дана научим нешто, јер ћу само тако обезбедити бољи живот.

Када би свако почeo да размишља о томе да постане боли, и Србија би била добра земља за све. Сигурна сам да постоји начин да својим примером поправимо оно што нам се не допада. Када бисмо сви радили колико је потребно, када бисмо почели да верујемо једни другима, да се подржавамо и разумемо, када бисмо помислили на потребе других... Када би свако био добар пример...

Не вреди превише очекивати. Ја не тражим да неко брине о мени. Не желим то. Желим само да имам прилику да сама живим свој живот. Желим да завршим школу и да се запослим. Да радим оно што волим. Да надокнадим оно што сам, можда, пропустила. Хоћу само прилику да се моји снови остваре у земљи коју волим.

Срећу чине мале ствари. Она нам није дата, него је ми стварамо. Срећан је онај ко зна да нађе праву меру и ко не жели више него што може постићи.

Зато, понављам-трудите се да истрајете на путу свог успеха, верујте у себе, и ова земља ће бити добро место за вас.

Верица Радојчић

Верица је наступила у ревијалном делу финалног такмичења које је одржано 12. марта 2015. године у Југословенском драмском позоришту у Београду. Својим наступом, искреношћу и поруком беседе, обезбедила је пажњу и наклоност публике, која је неколико пута великом аплаузом прекидала нашу беседницу. Оваква реакција присутних потврдила је закључак Бранислава Трифуновића, водитеља програма, да је Верица по свему посебна учесница у овом такмичењу. Након такмичарског дела програма, Верица је имала прилику да се дружи са организаторима и нашим великим глумцима. Осим вредне награде, она је, захваљујући овом такмичењу, стекла једно непроцењиво искуство и вољу да се, како нам је сама рекла, и даље бори за своје снове.

Новинарска секција

НАШИ ШАМПИОНИ

Српски параолимпијци Жељко Димитријевић и Милош Митић освојили су златну, односно бронзану медаљу у бацању чуњева на Светском првенству у Дохи. Они руше стереотипе, имају огромну мотивацију, и ретко се жале. Милош је са својим колегама срушио и један историјски рекорд. После Светског првенства у Катару у Дохи, Милош је освојио бронзану медаљу у бацању чуњева и самим тим оборио лични рекорд. Потребно је много труда и рада да би се нашли на победничком постолу. Ово је огроман успех како за Србију тако и за Милошев родни град Ужице. Милош је био ћак наше школе, па смо због тога одлучили да направимо интервју са њим.

Петља: Првенствено желимо да ти честитамо на постигнутом успеху на Светском првенству у Дохи и да те питамо можеш ли да нам описаш како си се осећао док си био тамо?

Милош: Док сам био тамо, конкретно на самом такмичењу и после на додели медаље, било је феноменално. Један посебан и јединствен осећај када се такмичите са најбољима и успете да урадите оно због чега сте заправо дошли.

Петља: Да ли у међувремену нешто студираш? Чиме се бавиш у слободно време, када не тренираш?

Милош: Студије сам паузирао док не завршим са спортом, што сам научио. Заједно са једним другаром радим нешто приватно, то је још увек у зачетку, али се надамо да ћемо направити нешто од тога. Тако да се тиме бавим у слободно време.

Петља: Какву мотивацију имаш за то чиме се бавиш, шта те покреће?

Милош: Није то нека посебна мотивација, волим да тренирам, цео живот сам тренирао. Од малих ногу сам у спорту и једноставно волим да се бавим спортом, волим да се такмичим. То ми је некако природно дошло када сам сазнао да постоји и да тиме могу да се бавим с обзиром на мој проблем.

Петља: Да ли је незгода коју си доживео утицала на твоја размишљања и ставове о животу?

Милош: Наравно, јако пуно. Једна таква незгода човека потпуно помери из корена и окрене му живот за 360 степени неколико пута и онда мора да размишља на неки нов начин и да налази решења за проблеме које до тада није имао. Тако да да, веома је утицала. Што је јако занимљиво, мислим да је на неки начин утицала и позитивно, да сам данас боља особа него што сам био, баш због те повреде. Ко зна какав бих постао да овога није било.

Петља: Поводом такмичења имао си прилику да идеш из Србије, која је страна земља била у питању?

Милош: Било их је више, конкретно сад Светско првенство у Дохи, а претходно сам ишао у Хрватску, Чешку, Италију и Велс.

Петља: Да ли си члан неког посебног удружења?

Милош: Члан сам више удружења. Члан сам два удружења параплегичара у Београду. Једно је у дому у коме живим, друго је удружење параплегичара Београда. Члан сам атлетског клуба и члан сам још једног удружења под називом „Све је могуће”, преко њих сам остварио свој дугогодишњи сан, а то је скакање падобраном.

Новинарке Петље, Милошев бивши разредни старешина Зорица Васиљевић и Милош Митић

Петља: Како си се осећао у том тренутку?

Милош: Ух, то је немогуће описати зато што је то једно неприродно окружење за човека и мозак покушава да се избори са свим тим. Скочио сам са 3500m. По мом мишљењу то је нешто што свако треба да проба у неком тренутку у животу. Пожелео сам да скачем поново, међутим нисам смео пошто могућност да се повредим постоји, а да ризикујем одлазак на Светско првенство због тога нисам могао. Тако да ће то да причека крај параолимпијаде и вероватно тек 2017. године ћу то поновити.

ОВДЕ И ДАЉЕ СТАНУЈЕ ЉУДСКОСТ

Петља: Освајање прве медаље, какав утисак је оставило на тебе?

Милоши: Освајање прве медаље је оставило чак и јачи утисак него освајање ове сада медаље. Било је ту медаља са локалних такмичења, али оне се не рачунају, да тако кажем. То су медаље које се освајају у локалу, не такмичите се против најбољих и то је нешто онако успут. Прошле године сам освојио медаљу на Европском првенству где сам се такмичио против једног Чеха који је био на врху светске ранг листе, дакле међу больима. Постојала је шанса да ја освојим ту медаљу, али није било сигурно. Ја сам ту улетео онако ненадано и завршио као други, он ме добио за неких 20цм. Хоћу да кажем да сам тада видео где се налазим и колико још могу да напредујем, тако да ми је то била одскочна даска за даље.

Петља: Колико времена посвећујеш дружењу са теби драгим особама?

Милоши: Доста времена посвећујем спорту, зато што захтева то. Одвојим наравно нешто времена и за себе, али све остало слободно време проводим са особама које су ми драге и које волим.

Петља: Да ли си остао у контакту са неким другарима из средње школе?

Милоши: Са свима сам у контакту, не виђамо се често, више се дописујемо и мислим да ћемо се следеће године сви поново скupити на десетогодишњици матуре.

Петља: Знамо да волиш да читаши па нас занима која ти је омиљена књига и омиљени писац?

Милоши: Па, рецимо, „Коцкар” од Достојевског, то сам прочитао неколико пута и јако ми се допада.

Петља: Колико често посећујеш Ужице и волиш ли да долазиш овде?

Милоши: Не посећујем често, нажалост. Поготову задњих година, дођем овако на један, два дана. Волим да дођем, мада већ после неколико дана журим да се вратим, али првенствено дођем да се видим са друштвом које је овде и то је то.

Петља: И за крај, какви су планови за будућност?

Милоши: Па што се тиче спорта ја се надам да ће бити медаље и са параолимпијаде. Не може се никада прогнозирати, ни обећати. Постоји много ствари које утичу на то, постоје други такмичари који могу бити бољи, постоје повреде, тако да то никада не може да се обећа, али потенцијал видим, и надам се да ћу успети.

Новинарска секција

Прохладан новембарски дан, излазимо из маглом опасаног града путем према Златибору и већ на изласку из првог тунела нас дочекује бљештавило сунчаног дана и првог снега. Школским аутом вози се наша мала дружина: Дуле инструктор, Каја и Тика, другарице из ПТ1 разреда и ја, разредна. Упутили смо се у посету Данијели Попадић из истог разреда, у Акмачиће, где се она опоравља после сложене операције кичме. Ауто је кратко стварима, јер су се ту нашли поклони за Данијелине укућане, разне потрепштине које су купљене уз свесрдну помоћ колега из школе, а ту је, посебно и нешто што су само другови из разреда купили и са радошћу послали њој и њенима.

Нисмо имали проблема да пронађемо кућу, а Данијелу затичемо, као и увек, у добром расположењу. Од самог почетка школовања код нас могло се видети колико има снаге и оптимизма у том сићушном детету. Сада је само осмех још шири и сјај у очима јачи, јер зна да сваки корак представља нови успех и наду у боље дане. Разговарамо о боравку у болници, опоравку, али је Данијели најбитније да ли ће успети да се уклопи и настави са учењем тамо где је стала. Биће то још једна препрека, али знам да ће је савладати јер за њу одустајање није опција.

Ту су отац, мајка и мали брат, који такође има здравствених проблема. Стигла је и сестрица, осмак, која би желела да иде у нашу школу. Надамо се да ће бити могућности да се и она школује, јер док је добрих људи и велике жеље, ниједна препрека није несавладива.

Враћамо се пуни утисака и жеље да их пренесемо нашима из разреда. По ко зна који пут лекције о путу кроз живот предају они који, упркос свему, право корачају.

Жанка Станојевић,
наставник текстилне групе предмета

Интервју са пензионерима

ЖЕЛИМ ДА БУДУЋЕ ГЕНЕРАЦИЈЕ САЧУВАЈУ ПЕТЉУ

Петкана Перишић, дугогодишња професорка српског језика и књижевности у нашој школи, која је у пензији од 8. новембра 2010. године, одговарала је на наша питања. Када смо је позвали, у жељи да се сртнемо са њом и поставимо јој нека питања, рекла нам је да се налази у Београду са својим унуцима. Ипак, лубазно је изашла у сусрет нашој жељи. Прочитајте које промене су потребне у данашњем школству, као и шта је професорка рекла о часопису Петља!

Петља: Речите нам нешто о почецима вашег рада и разлогима који су утицали на Ваше професионално опредељење.

Петкана: Било је то давне 1973. године. Млада професорка кренула је „тробухом за крухом” на Пештер и посао нашла у Сјеници, у Гимназији „29. новембар”. Све ми је било ново и непознато, и људи, и обичаји, и начин говора, и сјеничке ледене зиме, и све остало. Али, младост може све. И то четврогодишње искуство било ми је веома драгоцен. Доста сам научила о животу и раду уз помоћ неколико несебичних драгих људи.

Петља: Да ли је посао наставника био Ваш сан? Како се јавила љубав према предмету који сте предавали?

Петкана: Од малих ногу сам маштала да радим у школи. Прво хтедох да будем учитељица, онда наставник математике, а касније сам схватила да највише волим да читам и одабрала сам књижевност. Читала сам све књиге до којих сам могла да дођем у мом бајковитом планинском селу. Игром случаја, још у основној школи прочитала сам скоро сва Балзакова, Стендалова и Флоберова дела, као и највеће руске класике. Можда је љубав према лепој речи настала још у најранијем детињству кад сам у дугим зимским ноћима слушала занимљиве приче свог деде.

Петља: Сећате ли се својих почетака у раду у школи и какви су они били?

Петкана: Какви су почеци? Као и сви почетници била сам збуњена, уплашена и несигурна. Доста ствари нисам знала, или срећом, брзо сам схватила да кад се заврши факултет, има пуно празнина у знању и мора много да се учи. У ствари, цео живот учимо и опет доста тога не знамо.

Петља: Да ли су Ваш предмет ученици сматрали тешким? Како сте успевали да ученике заинтересујете за књижевност?

Петкана: Мислим да нису. Ја нисам била строг професор. Деца су се довијала на разне начине да добију позитивну, односно добру оцену. Важно ми је било да из сваког књижевног дела извуку неку животну поуку. Покушавала сам да у сваком књижевном делу пронађем нешто што ће привући њихову пажњу. Неко би прочитao одломак, неко скраћену верзију, некоме би испричала стрина или комшиница, а било је и оних који су волели да читају. Сналазили смо се.

Петља: У чему је разлика између тадашњих средњошколаца и садашњих? Да ли им је живот био богатији или је то данашњим генерацијама?

Петкана: Млади у сваком времену су слични. Увек има добре и лепо васпитане деце, али има и несташних и оних који не прихватају школска правила. Али, сви се они ухвате у коштац са животом. Некад се боље снађу они несташнији.

Петља: Да ли постоји неко међу Вашим ученицима ко је пошао Вашим стопама и шта мислите колико је данас интересовање младих за Ваш предмет?

Петкана: Има велики број мојих ученика који раде у просвети, чак и у нашој школи. Међутим, књижевност није њих много студирало, јер сам ја радила највише у средњој стручној школи, па су њихова интересовања другачија. Али, било их је. И данас доста квалитетних младих људи студира књижевност, што ме посебно радује.

Петља: Постоји ли разлика у односу између ученика и професора некад и сад?

Петкана: Не бих рекла да постоји нека већа разлика. Увек су се деца трудила да надмудре професора. Некад су се ѡаци плашили санкција, сада су мало више заштићени. Не знам да ли је то добро. Нисам за неки ригорозан систем, али треба да се зна ко је старији.

Петља: Је ли било тешко, јесте ли задовољни постигнутим?

Петкана: Није било баш лако, али кад се посао воли, онда се све савлада. Ружне ствари се брзо забораве, а лепе памте. Посебно је велико задовољство после више година срести свог ученика који вас се радо сећа. Нарочито ме радује њихов успех и сазнање да су постали добри људи.

Петља: Да ли бисте променили нешто у данашњем школству?

Петкана: Могло би се штошта изменити. Прилагодити програме савременом времену, избацити учење непотребних чињеница, односно децу треба научити како да дођу до одређених података, а не да их уче напамет. Треба заштитити децу, али и наставнике, а пре свега треба обезбедити боље услове за рад у школи.

Петља: Како проводите пензионерске дане?

Петкана: Дане проводим веома активно и занимљиво. Имам два мала несташка, Алексу од пет и Ирину од две године. Они ми испуњавају сваки тренутак. Моји унучићи не дозвољавају да баки буде досадно. Везали су ме за себе и за Београд, тако да ми Ужице мало недостаје. Успем да прочитам и неку књигу, понекад одем у позориште, видим се или чујем са другарицама и тако време неумољиво брзо пролази.

Петља: За крај, можете ли нам рећи нешто о часопису Петља, с обзиром да сте упућени у његово постојање и трајање?

ВЕЛИКА ЉУБАВ ПРЕМА ЗАНАТУ

Време неумитно пролази, дође време да се сумирају резултати рада. Наставница практичне наставе **Милица Матић** годинама је одељењима фризера преносила своје искуство и знање, а сада је у пензији. За њу су говорили да је и фризер и уметник. Разговарали смо са наставницом Милициом о њеној каријери и раду са младима.

Петља: Речите нам нешто о почецима Вашег рада и разлозима који су утицали на ваше професионално опредељење.

Милица: Ја сам била ученик ове школе. Захваљујући мојој мајсторици Ради Јовановић, која је открила мој таленат и пробудила љубав према овом занату, имала сам жељу да се отвори фризерска струка у школи јер ми је циљ био да, попут моје Раде, радим са децом. Разлози су, пре свега, велика љубав према овом занату.

Петља: Поред рада у школи, где сте још радили?

Милица: Дugo година сам радила као самостални занатлија.

Петља: Како је изгледао Ваш први контакт са ученицима?

Милица: У школи је 2003. године почeo са радом нови профил – мушки фризер. Први контакт са ученицима је био веома занимљив. Колегиница Анка Габић ме је одвела до кабинета 15 и у гужви чујем разочарање деце што не губе час, и коментар како имам лепу косу. У том тренутку ми је комплимент значио много.

Петља: Шта Вам је било најлепше у раду са децом?

Милица: Њихови несташлуци, младост, лепота, збуњеност, њихова упорност и гримасе док раде вежбе...

Петља: Како сте успевали да ученике заинтересујете за струку?

Милица: Својим односом према раду, ставом, љубављу пема њима, стрпљењем.

Петља: Колико је данас интересовање младих за Вашу струку?

Милица: Интересовање је велико, чини ми се више због финансија, а мање због љубави према струци.

Петља: У чemu су предности и вредности посла којим сте се бавили?

Петкана: Часопис Петља је понос наше школе већ дужи низ година. Петља окупља велики број ученика и скоро сви радници школе су укључени у рад. Петља прати целокупну активност школе, а преко литерарних конкурса укључени су и ученици осталих средњих школа из Ужица. То је веома значајно. Желим да будуће генерације сачувају Петљу и уживају у овом часопису.

Новинарска секција

Милица: Предности су у томе што постоји могућност самосталног отворања радње, упознавања ширег круга људи и добре зараде, а вредности су креативност, лепота заната, стицање познаника, пријатеља.

Петља: Шта Вам је било најтеже, а шта најлепше у раду са децом?

Милица: Најтеже су ми падале тужне животне приче поједине деце, растанак и поздрав са децом када сам отишла у пензију. Колектив, дечје несташлуке, њихову спонтаност памтим као нешто најлепше.

Петља: Успомена из школе.

Милица: Успомена је тако пуно. Такмичења, стручна усавршавања, матуре... Сваки час је, на неки начин, успомена.

Петља: Млади маштају о будућности. Имате ли нешто да им поручите?

Милица: Сваки човек мора да има циљ да би га могао остварити, као и ја. Циљ се остварује упорношћу, радом, љубављу.

Петља: После толико година рада у прилици сте да се одморите. Како сте се навикили на то? Недостаје ли Вам посао и ђаци?

Милица: Што се тиче одмора, још увек се навикавам, недостају ми ђаци, вежбања, одмори, кашњења...Чак их понекад сањам на матури и трудим се да препознам појединце... Веома сам срећна што сам имала прилику да радим у овој школи, што сам научила овом занату толико деце, што је било толико генерација које ћу памтити и волети, а надам се, и оне мене.

Новинарска секција

ПСИ ЛАЈУ, ВРАПЦИ ЦВРКУЋУ!

Новинари Петље желели су да ме интервјуишу. Не волим баш много интервјује. Тешко је осмислiti права питања, треба добро познавати личност која се интервјуише. Интервјуји могу бити веома занимљиви, али и досадни. Зато сам решио да уместо интервјуја напишиш нешто о себи. Зовем се **Станислав Тодоровић**. Познатији сам под надимком **Цане**. Као професор српског језика и књижевности, пензионисан сам 13. 9. 2014. Пуних 39 година обављао сам поменути посао.

Кумови: Цане и Тошке – заједно у Петљи 22 године

Неколико месеци после пензионисања, на улици ми неки ђак рече:

„Добро вече, професоре.“

„Добро вече“, одговорио.

Окренуух се и тада угледах зграду са познатим муралом и натписом – Техничка школа „Радоје Љубичић“. Па ја сам прошао поред школе у којој сам радио 23 године и нисам је примио.

Као да сам се поново вратио у безбрежно и бајковито доба детињства. Као да поново као дечак шутирам прву кожну лопту коју ми је купио чувени српски песник Бранко В. Радичевић. Као да поново са својим псом Џекијем весело трчим макадамским путем од Трешњевице према Мирошальцима. Као да поново са другарима крадем орасе по селу. Једном нас је неки домаћин пријавио управитељу школе, мом оцу Вељку:

„Вељко, твој син краде орасе.“

Као да поново уживам у миришу недеље у Трешњевици. Нигде, никада недеља није тако мирисала као што је мирисала недеља мага детињства у Трешњевици. Као да се купам у топлој и бистрој Моравици испод миросальачке бране. Као да поново пецим рибе у Моравици и околним речицама и потоцима. Видим себе после првог риболовачког улова. На лесковом штапу носим прву упецијану рибу. Нисам је скидао са удице. Носио сам је поносно кроз село, а људи су викили:

„Браво, мајсторе!“

Дошао сам кући и рекао мајци:

„Мама, гледај колику сам рибу упецао!“

Риба је била мала пловка, а и ја сам био мали – имао сам око 5-6 година. Све је бајковито као у детињству, само што нема топлог мајчиног погледа, ни њених чувених питуљица. Нема ни очевог строгог и брижног израза лица.

Само то! Само то!?

Будим се око 8-9 сати, како-кад. Нигде не журим. Док се још протежем у кревету, чујем како напољу радосно скиче моје керуше – лабрадорке. Никако ми није јасно како знају када се будим. Не могу да ме виде, могу само да осете својим невероватним псећим чулом. А ја устајем, распремам

кревет, урадим десет склекова, умијем се, обучем се, попијем две чаше топле воде, поједем кашичицу ситног шећера, узимам неколико парчади хлеба и изађем напоље. Кад тамо, у дворишту, свечани дочек. Пси скачу и лају, а врапци се поређали на огради цвећијака и цвркућу – десетине врабаца, стотине врабаца. Комадам им хлеб и бацам мало псима, мало врапцима. А онда, помислим: „Боже, хвала ти на новом дану! Хајде да уживам у њему. Хајде да га што боље искористим!“ Стављам у цеп две јабуке и бомбоне зелену менту и са љубимцима одлазим у шетњу. Шетамо поред реке Ђетиње. Моје кучке, Дона и Аска, трчкарају - ту око мене, иза мене, али ме стално прате. Знам да никуда неће одлутати или ме напустити. А ја идем и сањам. Свашта сањам.

Једнога дана, улази моја газдарница Рада у кућу, слатко се смејући.

„Шта ти је, Радо, што се смејеш?“, упитах је.

А она ми одговори:

„Кад сам излазила из таксија, таксиста ме упита – Госпођо, да ли овде станује један чудни професор који разговара само са псима?“

Таксиста греши – понекад разговарам и са људима.

Не, то није све.

Пре десетак година шетао сам уобичајеном стазом поред реке Ђетиње са моја три шарпланинца. У сусрет су нам ишли момак и девојка. Девојка је била веома лепа. Лепа као сан. Када нам неко иде у сусрет, обавезно вежем шарпланинце и сијем поред пута да пролазници прођу. Јуди су се плашили шарпланинаца мада они никога нису ујели, осим мене, наравно. Но, десило се чудо. Девојка је потрчала и пришла им пре него што сам успео да реагујем. Чучнула је и мазила их. Они се нису ни померили са места, само су лењо махали својим огромним шарпланинским реповима. Девојка подиже главу и погледа ме. Никада нећу заборавити тај поглед. Јуди, какве су ме лепе очи гледале! Плаве као небо. А из њих је избијала светлост чију топлину, чини ми се, још увек осећам. Гледала ме је десетак секунди, а онда упитала:

„Господине, јесу ли сви ови пси Ваши?“

„Јесу“, одговорио сам.

„О, како сте Ви богат човек!“, рече девојка и оде.

Занемео сам. Читав минут-два, био сам у неком чудном заносу. Затим сам се наслеђао. Смејао сам се све гласније и гласније. Ширио се мој смех као зараза. Смејала се река. Пастрмке искочише читав метар из воде и смејаше се. Смех се пренесе на дрвеће, шуме, околна бруда. Смејало се небо, смејало се сунце. Ућутах. Завлада тишина. И у тој тишини гласно, што сам могао гласније, викнух:

„Ја богат! Па ја немам ни једног јединог динара у цену!“

Једна пастрмка искочи из реке и рече:

„Станиславе, шта хоћеш!? Сада си свој на своме!“

Јутро је. Пси лају, врапци цвркућу. Мешовити хор пева оду новом дану.

Сунчаном.

Станислав Тодоровић,
наставник у пензији

Стручно усавршавање: Беч, 2015. године

ПЕТЉА: Лист Техничке школе „Радоје Љубичић“

РЕДАКЦИЈА: Стефан Грујић, Милкица Гачић, Ивана Димитријевић, Неда Ирић, Силvana Митровић, Слађана Јањић, Станислав Тодоровић, Радомир Тошић, Дубравка Митрашиновић, Зорица Ђурић, Александар Митрашиновић

ЛЕКТУРА – КОРЕКТУРА: Слађана Јањић

КОМПЈУТЕРСКА ОБРАДА И ПРИПРЕМА ТЕКСТОВА: Дубравка Митрашиновић, Зорица Ђурић, Александар Митрашиновић

ШЕФ МАРКЕТИНГА: Иван Марић

ЛОГОТИП НА НАСЛОВНОЈ СТРАНИ: Драган Нешинћ

НА НАСЛОВНОЈ СТРАНИ: новинари Петље на платоу испред школе

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: Слађана Јањић

АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ: Техничка школа „Радоје Љубичић“ (за Петљу), Улица Николе Пашића 17, 31000 Ужице

ТЕЛЕФОН/ФАКС: 031/513 171

E-MAIL: tgsf@mts.rs

САЈТ: <http://www.tsradojeljubicicue.edu.rs/petlja.html>

ШТАМПА: „БРАТИС“ Ужице